

SVOBODA

РІК XXI. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер, 20-го марта 1913. Ч. 12. | VOL. XXI. Jersey City, N. J., Thursday, March 20, 1913. N. 12.

Новинки.

Протест проти польського ганатизму. До президії міської ради м. Львова переслала орґанізація львівських Українців такий протест: Дня 17. січня с. р. відбули ся у Львові вибори до міської ради. Польська більшість міста злучена у виборчий бльок не допустила на сто вибраних радних і сим разом ні одного Українця. Поведене польської більшости супроти нас було вопіюче. Українська людність числила у Львові над 40.000 душ, творила отже шесту часть всіх мешканців міста і повинна би після нормального правила мати в міській раді до 17 членів. Однак замість того не вибрано до ради ні одного Українця. По всіх краях і містах сьвіта водить ся воно, хочби національні або суспільні противенства були і як великі, що більшости населеня узгляднюють при виборі всяких корпорацій також репрезентантів меншостий, щоби і ті мали змогу заступати свої інтереси. Виїмок в сїм загальнім прінціпі творить лиш польська більшість у Львові. Вона йде від ряду літ безпощадно проти великої маси українських співгорожан і відказує їм завзято всякого заступства в міській раді. Так примушуєть ся нас нести лиш самі тягарі міста, а не даєть ся нам змоги підняти слово навіть в найконечнійших і пекучих наших культурних потребах. З уваги на таке безпримірне і ніде не видане насильство закладає українська людність міста при отвореню нової міської ради свій протест. Най се буде новим сумним сьвідоцтвом перед лицем народів і будучої історії, як поступала польська сторона з українським народом на йогож таки земли в старинній українській столици. У Львові дня 27. лютого 1913. Від Орґанізації Українців міста Львова. — *Александер Пісецький, Д-р Ярослав Олесницький.*

Культурна країна. Норвеґія має тепер 537 громадських бібліотек, так що на 600 громад тільки 63 не має власних бібліотек. Тепер орґанізаційний комітет сих бібліотек звернув ся до тих 63 громад з зазивом, щоби заложили у себе такі бібліотеки, так, щоби в 1914 р., котрий то рік є ювилейним державним роком Норвеґії, не було ні одної громади без бібліотеки.

Роздача підмог з фонду А. Бончевського. На засіданю виділу Наукового Тов-а ім. Шевченка у Львові, що відбуло ся дня 13. лютого 1913, надано зворотні підмоги з фонду А. Бончевського отсим студентам: 1) Андрієви Дутчакови, студ. фільософії у Львові 200 К, Мик. Сисакови, студ. медицини у Відні 200 К і Василеви Семцеви, студ. фільософії у Львові 200 К.

Апетити на „Подъяремную Русь". В салї петербурської думи відбуло ся засїдане „Галицко-русскаго Благотворительного Общества". Присутних було поверх 1.000 осіб. Серед них находили ся посли до думи, суспільні діячі і представники товариств. Бесіди виголосили: волинський архієпископ Антоній, який говорив про православе і унію в Галичині, ґр. Бобрінский про російське національне відроджене на Руси, що „стогне під польсько-австрійським ярмом" а др. Верґун характеризував національний „російський" рух в Галичині. По бесіді Верґуна на домаганє публики трикратно відсьпівано: „Боже царя храні!" В салї засїдань панувало велике одушевлене. Бесїдників горячо оплескувано.

Бездротний телєграф на зелїзницях. Зелїзниця Лакавана робить тепер проби з бездротним телєґрафом, чи не вдало би ся ужити його на своїх лїніях. В Скрентоні і Бінґемптоні уставили вже відповідні апарати і тепер якраз випробовують їх. Єсли вислїд покаже ся добрий, тоді подібні апарати уставить ся в Елмайрі, Бофало і Гобокен. Вигода і безпека на зелїзницях через ту новість будуть о много більші. Чи то схоче повідомити кондуктор слїдуючу стацію, що трен потребує якоїсь конечної направи, або що потреба більше возів і т. п. при помочи бездротного телєґрафу буде міг повідомити стацію єще далеко перед приїздом трена. Ріжні цікаві відомости із сьвіта або з грошевої біржі буде можна подавати пасажирам таки на трені. Сиґнали безпеченьства або і телєґрафічні дроти, котрі в часї бурі будуть ушкоджені, заступить тепер бездротний телєґраф. Тоді лекше буде можна уникнути ріжних нещасть. А компанія Лакавана була послїдного року дуже обильна в великі катастрофи. — о

На випадок війни з Росією. Обчислено, що на випадок війни Австрії з Росією на Австрію треба числити бодай 100.000 ранених, з того менше більше 60.000 людий припаде на Австрію, а 40.000 на Угорщину. Шпиталї австрійського Червоного Хреста мають місце для 11.000 людий. Отже для самої австрійської армії треба постарати ся про полеві шпиталї для 50.000 ранених. Крім сего нема достаточного санітарного персоналу. Тому треба його конче як найскорше виобразувати. Тут можуть женщини дати великі прислуги, однак не такі великі, як загально думають. Все таки треба як найскорше виобразувати відповідно яких 25.000 жінок, до санітарної служби, в усіх австрійських краях. Треба зазначити, що майже всі балканські держави спроваджували з Австрії бандажі від початку війни, тому австрійські засоби бандажів цїлком вичерпали ся.

Австрійська пожичка. Німецька часопись „Цайт", що виходить у Відни, доносить, що австро-угорське правительство робить стараня, щоби банковий дім банкирів Ротшілд і Сп. уділив їм великої пожички на покрите недобору, який повстав в наслїдок довготреваючого оружeня.

На треках пенсильванїйської зелїзниці страйкують. Від кількох днів в околицях Бурлїнґтону страйкують робітники на треках пенсильванїйської зелїзниці. Щоби зломити страйк, наняла компанія страйколомів. Проти них виступили давні робітники. Одних позганяли, а других, що робили на мості, струтили до ріки. Може зимна купіль відбере їм охоту раз на завше-наймати ся за страйколомів до богатих компаній. — о

Морози у Франції. У Франції обнижилась перед тижнем нагло температура, а навіть дійшла низше зера. Наступивші морози спричинили величезні шкоди рільникам. Передовсїм потерпіли овочеві дерева, що саме тепер почали цвисти, бо у Франції від 6 лютого почала ся вже весна. На полудни Франції панують саме тепер метелиці, а усі винниці померзли.

Дещо про Ґаліполї. Ґаліполї (по турецьки Ґелїболї) — голосне нинї місто іззa турецько-болгарських боїв — лежить в адріянопільськім вілєєті і є досить важним портом при вїзді до Дарданелїв на тракійськім березї моря Мармара в тім місци, де воно звужує ся до 2—3 км. ширини, розділене виступаючим шматом тракійської землї на два заливи. Західний, ширший залив творить властивий порт.

Місто Ґаліполї вже з початком XVIII. столїтя занепадало і хоч колись числило 100.000 мешканців, в 1893. році мало вже лише 30.000. (Турків, Греків, Вірмен і Жидів). Улицї є лихо збудовані, вузкі і криві, доми з дерева. В 1854. р. вибудували французькі інжінєри кріпостні насипи між Буляіром і притокою Сарат (над якою лежить Ґаліполї), а в 1877. р. ще їх поправлено.

Історія сего міста така: Ґаліполї, а в старині Каллїполїс (себто гарне місто) повстало імовірно із села Крітоте і починає відґравати певну роль аж в часї пізнїйших македонських королїв. Там мали свій осїдок епископи. Візантійські цїсарі укріпили се місто, яке з того часу стає важною станицею італїйської торговлї і ключем від Геллєспонту. Сюди переїздили 23. і 25. марця 1190 німецькі хрестоносцї під проводом Фридриха Рудобородого до Азії. В часї основаня латинського царства перейшло 1204. року Ґаліполї під власть Венеціянців аж в 1234. році здобув його грецький цїсар Іван III. В 1306. році облягали його Катальонцї, котрі вимордували майже всїх горожан. В 1357. році здобули його Турки, побудували нові укріпленя а Баязет I. в 1391. році вибудував новий порт. Від того часу остає Ґаліполї в турецьких руках і лише в часї французької війни в р. 1854—55 на короткий час скинено турецьке ярмо.

Вшехпольські залицянки в Петербурзі. Нова, москвофільська ера, введена в польську суспільність вшехполяками переводить ся послїдовно не лише в Галичині, але й в Росії. Там більше отверто і щиро. На останнїм „всеславянськім пирі", де тровлено проти Австрії, брав участь Поляк Карпінський, один з горячих однодумців Дмовського, а його бесїду оплескували Бобрінські і Верґуни не менше завзято, як Поляки. По пирі аж поцїлували ся нові „bratank-и". „Прикарпатская Русь" на вид таких любощів оскому дістала. Смачного!

Пуанкаре обіймає уряд президента Франції. Дня 17 лютого відбуло ся урочисте обнятє становища президента французької републики через Раймонда Пуанкаре. Президент міністрів Бріянд удавсь того дня до приватного мешканя Пуанкаре, звідки оба виїхали в повозї, запряженім у чотири конї, ескортовані реґіментом кирасирів і прибули до елїзейської палати. Тут відбуло ся його заприсяжене на президента на протяг 7 літ. На улицях витала публика радісними окликами переїзджаючого президента а шкільні діти, вільні від науки, творили шпалїр по улицях, якими переїздив Пуанкаре.

Хитрі злодії. На надзвичайний помисл впали два злочинцї в Кракові. Не могучи в білий день вкрасти черевиків, взяли ся ось на який спосіб: Один з них порядно одягнений пішов до складу вибирати черевики. Щоби їх ніби випробувати, затягнув черевики на ноги і почав торгувати ся. Нечайно впав до складу другий злодій і вдарив купуючого по лици. За ним кинув ся перший злочинець і заки купець зориєнтував ся, пропали оба „гості" без слїду.

Корт в Скрентоні відкинув всї просьби о нові салони-корчми. Крик в часописях, який підняла людність в повітї Лакавана, як і мітинґи ріжних добродійних і християнських товариств, на котрих ухвалювано протести проти наданя нових корчем, зробили своє. На своїм мартовім засїданю відкинув корт всї нові просьби о корчми в числї 265. Таке велике число знайшло ся нових „спасителїв", котрим на заваді стояв людський гріш, та які числили на людський нерозум. Може тепер, прийшовши з нїчим домів, станутъ роздумувати, за який би то чеснїйший взяти ся „бізнес", а не розпивати людий. — о

Готовили для революціонера а скропило ся на монархістї, або порядки в Росії. Недавно повертав з вакацій до Петербурга молодий студент університету, М. Владиміроф, син шефа тайної поліції. В дорозї на трені заприязнив ся з одною гарною женщиною. Дорога була, здає ся, дуже мила для них обоїх, коли на памятку сих милих хвиль при пращаню подарувала вона йому червону рожу і пришпилила її до сурдута. Розмріяний молодий Владиміроф спішив з своїми пакунками домів, коли нараз кинули ся на него тайні детективи і стали його обкладати кулаками. Бундючний Владиміроф хотїв боронити ся, але се лиш вийшло на його більшу шкоду. Убране подерли на нїм, цїлого покровавили і звязаного вкинули до холодної. Що йно по двох годинах прийшов його отець і пізнав його та увільнив з рук поліції. Тоді і вияснило ся, що тайну поліцію повідомлено, що тим а тим треном приїде до Петербурга небезпечний анархіст, котрого буде можна пізнати по червоній рожі, яку буде мав на сурдутї. Та замість анархіста дістав ся в лабети поліції монархіст Владиміроф, великий оборонець російських порядків між університетською молодїжию. — о

Наслїдки горівки. В селї Кокошинцях скалатського повіту, господар Максим Мельник пробив свою жінку, ударивши її ножем в груди. Зробив се в пянім станї.

Борба в новім Союзї.

Понизше містимо надіслане нам п. І. Арданом письмо, з якого наші читачі пізнають те, чого не знайдуть у „Нар. Волї". Нехай ніхто не думає, що ми ставмо в обороні „вишмарених" з нового Союза урядників! Чи новосоюзовців водити-муть за ніс „Семенюківці" чи „Хиляківці"—з сього нам однакова користь тай однакова втрата, або иншими словами: нам се до певної міри байдуже, хто кого у тій борбі возьме за чуб і хто остаточно вийде побідником... Голос п. Ардана поміщуємо з журналістичного обовязку (новий матеріял для нашого „літописця", котрий тепер чомусь-то замовк...), а в своїм часї подамо дещо і на оборону другій стороні... Чи у тій боротьбі „Семенюківців" з „Хиляківцями" є деяка „ідея", се полишаємо до вишукання самим читачам, тим читачам, що стоять осторонь від сеї борби і в тім „файті" не беруть активної участи.

ДО ЧЛЕНІВ нового Руського Народного Союза.

„Народна Воля", яка була колись орґаном нового Р. Н. Союза, стала від 2 місяців орґаном одиниць і тому я змушений користати з гостинности „Свободи", щоби сказати вам отсих кілька слів в тій надії, що може они дійдуть хоч до декого з вас.

Вам вже відомо, що „Народна Неволя" а зглядно Косовий і єго компанія вже висше як 2 місяці нічо більше не роблять як лише поганять і обкидають болотом мене і Семенюка.

Роблять они се не лише в специяльних „статях", „дописях", „протоколах" (які фабрикує сам в своїй хорій уяві Косовий), „заявах" ріжних урядників, (*яких знов же сам Косовий підписує*), але навіть в новинках і адвертайзментах так, що ціла „*Народна Неволя*" заповнена лише одною брехнею та лайкою а з *часописи*, що давнїйше хоч як так сповняла свою задачу, *стала* она в руках Косового і спілки *смердячою онучею*, якої невдовзї мабуть і до рук ніхто взяти не схоче. Таку саму роботу будуть они, розуміє ся, провадити аж до Конвенції, щоби в сей спосіб переконати вас, що Семенюк і Ардан се злочинці та розбишаки, для яких шибениці мало.

Та хоч оно і як негарно, що ви терпите подібну погань в своїй орґанізації, то всеж таки я може і не згадував би за неї, бо усе те до недавна вас безпосередно недотикало. Але ось цослїдними часами стало ся щось ще гіршого.

Відома вам кліка киринників пішла ще дальше *і в найбезличнїйший спосіб поломила ухвали конвенційні, поломила параґрафи статута, ба навіть викидає і ще публично грозить викидати з орґанізації кождого члена або і цілі відділи, що пованились би єї*, в чім не *будь спротивити ся*.

В сей спосіб безличність киринників зачіпила вже і вас. Тут вже заінтересовані не лише Семенюк і я, не лише одиниці, тут вже заінтересовані ви всї, члени нового Союза, бо тепер вже ставнули на черзї отсї питаня:

1) чи в новім Союзї мaсте мати яке слово ви, члени того товариства, чи може новим Союзом має орудовати пісня своєї власної волї з'орґанізована кліка з бувшим варятом на чолї?

2) чи ухвали конвенційні і параґрафи статутів мають бути шановані, мають мати яку силу, чи може бувший варят і єго компанія мають що дня видавати вам нові параґрафи такі, як се їм подобає ся?

3) вкінци, чи ви всї, члени нового Союза і кождий з вас з осібна, що платите свої тяжко запрацьовані гроші на забезпечене себе і своїх родин на випадок хороби, калїцтва та смерти, маєте надїятись запомог приписаних вам статутом, чи може першого лїпшого дня пан Хиляк зі своїм зятем викинуть вас з орґанізації лише тому, бо їм так любить ся?

Отсї питаня дотикають вас всїх безпосередно і ви всї мусите найти на них рішучу і ясну відповідь.

Буду говорити яснїйше.

1) Гарисбурська Конвенція ухвалила, що слїдуючий Головний Уряд має бути вибраний загальним голосованєм*). Те саме приписує статут. А киринники що зробили? — *Скасували і ухвалу Конвенції і статут* та сказали, що урядників будуть на Конвенції вибирати. — Чому? — *Бо боялись, що загальне голосованє не вибере їх урядниками.*

2) Конвенцію пан Хиляк зі своїм зятем (Белю підписали без єго відома) а на приказ Косового *ухвалили відбути в Ню Йорку а не в Питсбурґу, Па.*, як се було рішено більшостю голосів до 15 лютого.—Чому? *Бо встрашились, що члени з питсбурської околиці проведуть їм на Конвенції добрий „отче наш"*, а кромі того до Питсбурґа околичні відділи булиб могли вислати і по 2—3 делеґати а до Ню Йорку — ні. Ось чому навіть *Федан і Бабій і Каня голосували, щоби Конвенція була в Ню Йорку.* Пан Хиляк і Федан (вкупі з невидимим Косовим) оправдують свій поступок (Н. В. ч. 10) тим, що на 136 відділів голосувало лише 79, та що Конвенція в Ню Йорку буде менче коштувати. Такі арґументи могуть переконати хиба дитину.

Чи длятого, що хтось не виконує належного єму права, то з сего слїдує, що хтось другий може єму відобрати се право?

Або чи длятого, що Конвенція в Ню Йорку може бути дешевша, то двох трох або хочби всї урядники мають право знехтувати голоси більшости тих, що голосували?

Схаменїть ся! Таж се крайний деспотизм, якого не повстидав би ся цар російский. А панове Хиляк, Косовий & Со. так закидали самоволю Семенюкови!

Єсли панам урядникам справдї ходить так дуже о се, що Конвенція в Питсбурґу за богато коштувала би, то дуже *дивно*, що для ощадности *не ухвалили, щоби не було нїякої Конвенції*, а вмісто Конвенції, *щоби з'їхали ся до Олифанту* панове: Зазуляк, Тишко, Каня, Бабій, Патинок, Федан, Гришко і тут враз з Сисаком, Гавриляком, Косовим і Хиляком *порадились разом при барі в готелю п. Хиляка і в сей спосіб Конвенцію відбути. Се було би* навіть дещо *дешевше* від Конвенції в містї Ню Йорку!

3) Або таке. *§ 171* статута нового Союза *приписує, що члени висше 40 літ могуть вписати ся лише на $500 посмертного.* Може рік тому, чи як, вписав свою маму до орґанізації контрольор І. Зазуляк. М. Беля зажадав метрики родженя, на що пан Зазуляк дуже обурив ся і метрики не присилав. Коли мати померла, Зазуляк без предложеня якихнебудь документів жадав від п. Семенюка виплачена єму 1000 долярів. Семенюк відмовив, бо не було нїяких документів а особливо метрики смерти нї родженя. Остаточно пан Зазуляк добув метрику родженя. Показалось, що *покійна була уписана що найбільше до посмертного в сумі 500 долярів, до вступила до готового вже відділу, не переступила з нїякої иншої орґанізації і мала около 43 лїт.* На тій підставі М. Семенюк сказав Зазулякови, що виплатить єму 500 долярів, коли той предложить решту потрібних паперів. Ся справа була перемолочувана ще раз на „славнім" засїданю в Скрентонї послїдного місяця і, єсли мене добре поінформовано, *рішено сї відложити до Конвенції*. Тимчасом в кілька день по згаданім славнім засїданю бачу в „Народній Неволї": *виплачено пану Зазулякови цїлих 1000 долярів.* Чому? На якій підставі? *А, бо пан Зазуляк добре держав сторону Хиляка і Косового* а нападав Семенюка, ну тай тепер підбріхує потрохи. — Ну, а параґраф 171 де? — Параґраф дурниця. На се є рада. І чого би то добрий чоловік не зробив свому ближньому? Так і пан Косовий в новім виданю статута справив на користь Зазуляка в § 171 — слова „40 літ житя" на „45 літ житя", і конець. Добрий учинок, неправда? На тій підставі *заплатили* п. Косовий і Хиляк *Зазулякови 1000 долярів, тільки*, розуміє ся, *не зі своїх, а з вашої кишенї.* Ви можете назвати се марнованем людського гроша, надуживанем власти, або ще чимсь гіршим, але ви милите ся, бо *хтож є новий Союз як не Косовий, Хиляк & Со.?*

А хто о параґрафи, хто статут, хто Конвенція, хто представляє, заступає, поучає і боронить вас всїх членів нового Союза?

Очевидно, що нїхто инший лише панове Косовий, Хиляк і Спілка, а з сего мусить вам бути ясно, що *навіть коли панове Косовий, Хиляк і Спілка виплатять кому бетравно вмісто пятьсот — 1000 долярів, то се роблять они лише з великої до вас любови і з огляду на вашу користь.*

4) А вже найбезличнїйшим насильством з боку папа Хиляка і єго зятя є се, що *они виключили мене з членьства* на підставі § 288. і *грозять викидати з орґанізації всїх тих, що не пришлють їм на „Народну Волю" по 10 центів від члена.*

Прочитавши такий острий „бефель" в „Народній Неволї" ч. 10, я сейчас попитав Головного Писаря М. Белю, чи справдї і він підписував той славний „указ". *М. Беля* сказав, що нї, що він єго *не підписував*, а довідав ся про се аж з короткого письма, яке єму прислав пан Хиляк в сій справі.

Страхи на ляхи.

Розумів ся, що я з сего виключеня лише сьмію ся, бож оно є безправне, отже і необовязуюче а *обчислене на се, щоби застрашити* і стероризувати *других членів*, що ось то мовляв, бачите ми викинули Ардана, а так само повикидаємо і всїх вас, хто буде нам противити ся. Але даремне їх страшенє. Днесь люде вже не слїпі і вміють потрохи читати. Як заявив лоєр пана Хиляка, (що виробляв чартер нового Союза), то *новий Союз не має права видавати часописи*, а єсли не має права видавати часописи, то *не має і права стягати від членів по 10 центів на часопись нїколи*, хиба що члени добровільно схочуть заплатити сї грошї. Се раз.

А друге, що § 298 каже:

Всякі скарги супроти членів і відділів мають бути полагоджені через Мировий Суд і доперва „Мировий Суд може засудити на нагану, кару грошеву, суспендоване або виключенє." (§ 300). Розумно?

Отже Ви, панове Хиляк і Федан, *заки* хочете мене *виключити*, *мусите заскаржити мене перед Мировий Суд* і доказати менї провину, що я сьвідомо робив або роблю на школу нового Союза і доперва той Мировий Суд може мене виключити, єсли будуть на се достаточні докази, але ви оба, пане Хиляк і Федан, не можете мене виключити самі нїколи!

Так само *ви не можете суспендовати жадного відділу за те, що єго члени не заплатять по 10 центів на „Народну Неволю".* § 144, 5, 6, відносить ся до тих належитостий, які ви на підставі чартеру маєте право від членів колектовати, се є до належитостий на фонд розпорядимий, резервовий, бідних і т. п. *але на часопись нїколи!* Єсли котрий відділ не пришле всїх гроший на фонд резервовий, бідних, розпорядимий — то ви можете єго суспендовати після § 144, *але єсли котрий відділ не пришле гроший на „Народну Неволю", то все, що ви можете зробити, се є заскаржити такий відділ перед Мировий Суд* а той вже осудить, чи сей відділ винен або нї.

А людий з орґанізації викидати не грозіть, бо *орґанізація се не ваш шинкваc* або бизнес, *а члени нового Союза, се не ваші бартендри* або клерки або дїти і *страшити себе таким панкам як ви не дадуть!*

Нї не позволять, щоби їх власна доля, а в разї смерти доля їх вдів і сиріт залежала від доброго гумору таких панів як Хиляк, Федан, Косовий і їм подібних.

А коли прийде слушний час, закличуть різко:

Проч з киринниками, проч з деспотами, без огляду на се чи они в веверендах, чи може дяки, паламарі, коршмарі, бизнесмени або хоч би і надути ким небудь звичайні робітники. Нехай живе справжня свобода, воля народа, а не „Народна Неволя", яка тепер розпаношилась в новім Руськім Н. Союзї.

І. Ардан,
член старого і нового Р. Н. Союза.

ПРОТЕСТ.

Зачуваємо, що відділи нового Союза засилають до уряду протести слїдуючого змісту:

1). Протестуємо проти безправного усуненя наших урядників: голови М. Семенюка і редактора І. Ардана як з параґрафом 84. статута Р. Н. Союза незгідного, узнаємо їх і на дальше нашими законними урядниками, жадаємо, щоби они і дальше сповняли свої уряди, на які були поставлені і щоби они доконче прибули на слїдуючу Головну Конвенцію Р. Н. С. за на кошт нашої орґанізації і там здали справоздане зі своєї дїяльности.

2). Жадаємо сейчасового розслїдженя фактів, які спричинили усуненє Косового, скликане специяльного засїданя Контрольної Комісії, специяльного засїданя Уряду Р. Н. Союза і загалом усї послїдні подїї — через пятьох безсторонних людий, з яких по 2 має чим скорше вибрати собі кожда сторона а пятого виберуть усї 4. Кошти такого дослїду заплатить орґанізація, а вислїд єго має бути предложений слїдуючій Конвенції.

3). Протестуємо як найрішучійше проти скасованя виборів посредством загального голосованя через декотрих урядників присутних на послїднїм засїданю, бо таке рішене зносить ухвалу послїдної Гарисбурської Конвенції і приписи статута Р. Н. Союза. Скасовати постанови Конвенції і статута, що відносять ся до вибору Головних Урядників, могли лише всї члени посредством загального голосованя, як се приписує статут, але нїколи кілька або хоч би навіть і всї головні урядники, бо инакше могли робити Конвенції і укладати статут, єсли головні урядники будуть то все касувати і робити так, як се їм подобає ся? Жадаємо отже, щоби головних урядників вибирано посредством загального голосованя так як се приписує статут.

4). Жадаємо, щоби головний писар, М. Беля, сейчас оголосив в „Народній Волї" докладний вислїд номінацій на головних урядників а рівночасно сейчас розіслав по відділах картки потрібні до голосованя на головних урядників.

5). Протестуємо проти скандального редаґованя „Народної Волї" Косовим і єго приятелями і заявляєм, що як довго редактором „Народної Волї" буде хто небудь инший а не вибраний Конвенцією Іван Ардан, так довго ми на „Народну Волю" не заплатимо *ані одного цента!*

6). Протестуємо проти вмішуваня ся Комітету Друкарняного в справи редакції і жадаємо, щоби до розслїду справи згаданою 5 членовою безсторонною Комісією і Конвенцією Косовий не мав вступу до друкарнї Р. Н. Союза — так як се зарядив голова М. Семенюк.

7). Хочемо знати, чи се правда, що пан Хиляк був колись касієром старого Союза і всїх гроший до каси старого Союза назад не віддав?

8). Жадаємо, щоби в місяць перед Конвенцією, се є 15. цьвітня, всї книги урядників а особливо книги і рахунки касієра І. Федана, орґанізатора М. Бабія, як також книги і рахунки приналежні до друкарнї Р. Н. Союза, були сконтрольовані специяльною Комісією зложеною з слїдуючих людий: М. Проводи, П. Середницького і І. Ардана.

9). Заявляємо, що ми не позволим кільком одиницям, зарозумілим на се, що мають в кишенї кілька долярів більше від других — доптати наших членьских прав, але будемо ті наші права як і добро орґанізації як найзавзятїйше боронити.

10). Вкінци жадаємо опублікованя сего нашого протесту.

*) Диви протокол з ґарисбурської Конвенції в „Народній Волї".

До бою за волю!

Гей, Вкраїнцї, всї до бою!
Ось тепер нам жити час!
І покажем, що небавом
Буде вільний кождий з нас!

Довго ми в бідї стогнали,
Гнули шию у ярмо —
Та не ті часи настали,
Волю ми здобудемо
Крізь ворожії ряди,
Грудь при груди, твердо, сьміло!
Нехай гинуть вороги!
Ясний Ангел України,
За ним жваві козаки,
Ката лютого прогнали
Аж у дебри, байраки.
Вже Україна свобідна
Від Кавказу до Карпат...
Українці живуть в згоді,
Кождий вільний, кождий брат.

За державу українську
Самостійну та вільну
Неодин зложити мусить
Свою голову буйну!

А минеть ся час руїни —
Щастє вернеть ся, весна
Залунає по вcчуиї:
„Україна — то краса!"

одержані задля мнимих заслуг від самолюбних монархів.

Гуґо завернув свого коня, щоб їхати назад. Мовчки розступила ся товпа, мов живий мур і мовчки поступила за ним. Ніхто не зважив ся словом або знаком показати вязневи співчуття, але також не чути було жадного слова догани, ані насьміїшки. Якийсь чоловік, що спізнив ся і пришов вже по всім, крикнув до него „обманець" і хотів кинути на него убитого кота, але сейчас упав на землю під руками товпи; серед тишини виїхали його з подвіря.

XXIV.

До Лондону.

Гендона випустили сейчас на волю і казали йому покинути околицю і не показувати ся більше. Віддали йому меч і коні. Оба з королем посідали і поїхали, а товпа розступала ся перед ними з почестю, опісля поволи розійшла ся.

Гендон був глубоко задуманий, бо важкі завдавав собі питаня: що далі робити, де їхати. Як не найде якого поперта, та не лиш то, що не дістане своєї папки майна, але буде надалі обманцем. Та де ж таки найти поперте? Не находив на

бійка занидла серед товпи. Десять хвиль били ся, перевертали ся, топтали ся на просторони одної милі. Серед замішаня відірвав ся король від Гендона а товпа людська несла їх на обі сторони, далеко від себе.

XXV.

Том робить великий поступ.

Коли правдивий король, голодний і обдертий зносив насьміхи й зневаги волоцюг і злочинців, сидів в тюрмі враз з розбійниками і злодіями, уважав ся за божевільного або обманця, то мнимий король, Томко Кенти тішив ся чимраз більшою для себе властю.

Ми бачили його послідний раз тоді, коли йому королівська власть приносила вдоволене. Се вдоволене росло, поки ціле його окружене було для нього соняшним сьвітлом. Страх і журба зникли, нерішучість уступила, був свобідний, ввічливий і приєднав собі всіх. Від „хлопця до битя" скористав і набрав много хосенних відомостий.

Просив до себе княгиню Єлисавету і Іванну Ґрей, як тільки бажав з ними забавити ся, коли вже мав забави досить, то спокійно відсилав їх від себе, як коли-б виріс серед тих звичаїв. Ра-

дість переймала його, коли найвисші достойники провадили його до стола. Подвоїв число своєї прибічної сторожі і слухав, коли труби гомоніли по коридорах замку і було чути голоси: „Робіть місце для короля!"

Навіть підчас тайної ради сідав радо на преґарнім престолі і пробував нераз бути чимсь більшим, як відголосом лорда-протектора. З утіхою принимав величаві посольства чужих дворів і слухав запевнень о приязни, що їх присилали йому славні королі і звали його „братом". О, Томе Кенти з Оффал-корт, якже ти змінив ся, до чого ти дійшов! Сьвітлі строї його радували, тож казав собі шити щораз нові і чотириста слуг вже йому не вистарчало, тож потроїв число. Але мимо того лишив ся все лагідним і добрим і за пониженими унимав ся відважно й боров ся бодро проти кривдячих законів. А коли нераз чув ся чимсь обидженим, то умів на якого ґрафа кинути такий погляд, що від нього він задрожав.

Чиж ніколи спокій Томка не затемнив ся споминами про молодого принца, що показав ся для нього так добрим і вибіг з палати, щоб налаяти жовніра за покривджене дитини-жебрака?

Так, думка про князя з початку незвичайно його мучила; бажав щиро, щоб він повернув, об-

В Товрі всів Томко на гарнопо коня, покритого цінною матерією, що спадала аж до землі. Його мнимий дядько, князь Сомерсет їхав зараз за ним. За лордом-протектором, довгим рядом, їхали визначні достойники, біля них лорд-майор Лондону з олдерманами в червоній одіжи і в золотих ланцухах. Опісля показали ся міські цехи в сьвяточних строях, кождий цех ніс на переді свої прапори, нераз дуже коштовні. В місті прилучила ся почесна сторожа, високо цінена, зложена з добровільних жовнірів, що істнувала від триста літ і мала привілеї, що була независима від парляменту.

При вході до самого міста, хороше дитя, стрійно убране, повитало короля в імени міста. Послідні вірші повитаня були ось які:

„Витаємо щиро, любий наш королю!
Шлють тобі всї слуги сердечний привіт!
Для тебе всї серця сповнені любовю...
Дай тобі Всевишний много много літ!"

З окесками радости повторив народ послідні слова. Серце Томка било голосно, з радостю глядів він на товпи народу, на лиця вдоволені і усьміхнені.

— Бути королем, се чейже щось найбільшого, що житє може дати, — думав Томко, — се ціль, що до неї варто змагати!

Нараз побачив і пізнав кількох своїх давних товаришів з Оффал-корт. Одного колись заіменував в забаві лордом-адміралом, другого лордом-скарбником — якою-ж гордостю било його серце! О, щоб вони його пізнали! Се невисказане щастє! Тїнь князя, висьміяна нераз серед брудних, смердячих уличок, стала тепер правдивим володарем, що його слухають князї й лорди, він бачить під своїми ногами цїлу Анґлїю. Але він мусів відмовити собі тої приятности, бо коли-б його пізнали давні його товариші, то дорого заплатив би за се. Обернув ся отже в другий бік, а хлопці-обдертюхи кричали далї, а не знали, кому віддають честь.

Далї і далї посував ся похід, від одної триюмфальної брами до другої; кожду прикрашали якісь образи або статуї, що з'ображали чесноту або заслугу молодого короля, голосили його хвалу. Часом кликав народ: „Обдаруй, обдаруй!" Тодї після давного звичаю, Томко Кенти розкидав довкруги повною жменею нові, блискучі срібняки.

— Ціле се торжество, се богацтво — для

клики були рідші. Лорд-протектор спостеріг се швидко і пізнав причину. Зближив ся до короля, склонив ся низько і сказав:

— Найяснїйший пане, тепер не пора віддавати ся мріям. Твоя схилена голова, захмарене чоло роблять на людий прикре вражінє. Прийми мою раду: най сонце королївської величи покажеть ся знов в повній силї, щоб його лучі розігнали швидко мраки і хмари. Піднеси голову, королю, і усьміхни ся до народу.

По тих словах кинув король на обі сторони кілька жмень гроша між товпу. Мнимий король був механїчно послушний одержаному упімненю. Хоч усьміхав ся вимушено, але нїхто того не запримітив. Чемно і ввічливо клонив голову, стрійну в пера, на знак подяки, з королївською щедростю розкидав дари. І небавом уступив неспокій з посеред товпи і повернула давна веселість.

Однак, нім похід закінчив ся, ще раз мусів лорд повторити свої уваги:

— Мій королю, — сказав тихо, — розжени свій лихий настрій, бо дивлять ся на тебе очи цїлого сьвіта.

А опісля додав з гнївом:

— Проклята божевільна жінка! Се її слова так лихо настроїли короля!

Величаво пристроєний король звернув ся до лорда і зойкнув блідими устами, з померклим зором:

— Се була моя мати.

— О, мій Боже, — сказав до себе з тревогою й сумом лорд-протектор, коли вернув на своє місце, — якаж се страшна ворожба. Він нині знов збожеволів!

XXVII.

Коронація.

Тепер мусимо трохи цофнути ся о кілька годин і удати ся в тім самім дню, але о четвертій годині рано до Вестмінстер. Ми не будемо тут самі. Хоч ще темно, ґалерії лихо осьвічені смолоскипами, заповняють ся вже людьми, що бажають тут ждати й сидіти спокійно сім до вісім годин, аж надійде з тугою вижидана хвиля і побачуть видовище, якого другий раз в своїм житю не уздрять, се є, торжественну коронацію короля. Так цілий Лондон і Вестмінстер порушили ся, коли о третій годині рано упали перші стріли гармати. Много богатих людий, що не займали однак високого становища, заплатило велику суму

волоси тих пань уважали вже на се, щоб улекшити їм закладане корон.

О девятій годині рано розступили ся хмари, лучі сонця блиснули крізь мрачну атмосферу, пересували ся вони з одного ряду дам на другий і кождий ряд стрійних женщин іскрить ся і блестить діямантами. Тепер увійшли посли чужих держав а всі згромаджені порушили ся нараз, мов між них перейшла електрична струя, на вид одного посла зі Сходу, що його соняшні лучі, здавало ся, обливали морем полумінь, бо цілий від ніг до голови був окритий брилянтами.

Знов минуло дві години, вкінци гук вистрілів заповів, що збижаєть ся король зі своєю дружиною. Зібрані знали, що довго ще чекати-муть, бо молодого володітеля мусять перебрати в иншу одіж до торжества коронації.

Видці на ґалерії перевели сей час приятно, бо в середині появило ся кількох достойників державних, що увійшли торжественно в урядових строях і заняли свої місця. Перед ними положили рівнож їх корони. Більша часть видців дивила ся перший раз власними очима на князів, графів і баронів, що їх імена знає історія від пятьсот літ.

се відповіди. Пригадав собі вкінци, як старий Андрій вихвалював доброту молодого короля — і тоді заклисла йому іскорка надії, хоч слаба і дуже далека. Як король милосердить ся над кождим покривдженим, чиж і він не може дістати ся до короля й виблагати собі справедливости? Та якже-ж дістати ся до нього серед такої недолї. Но, средство найти мусить! Як був жовніром, то привик радити собі сам, своїми силами. Коли приїде до столиці, застане там Гумпрея Марльова, давного товариша свого батька і той може йому стане в пригоді.

Добрий пан Гумпрей був найстаршим кухаром помершого короля. Коли се обдумав і побачив перед собою ціль, зараз викинув з душі прикре чувство упокореня й немочи, гордо підніс голову і свобідно розглянув ся довкруги. Село було вже за ними далеко, молодий його товариш їхав побіч, зі схиленою до землї головою — і на той вид знов смутні думки набігли до голови Гендона. Що-зробити з бідним хлопцем і чи схоче він вертати до того великого міста, де так тяжко мусів бороти ся о жите, тай перетерпів тілько кривд і невгодин? Сумнів той треба було розігнати. Тож задержав коня і сказав:

— Забув я тебе спитати, де маємо їхати, що розкажеш?

— До Лондону! — почула ся коротка відповідь.

Здивований і вдоволений їхав Гендон далї. Дорога була добра, нї одної нещасливої пригоди не зазнали, хоч лучила ся вона на кінци, коли вечером коло девятої години дістали ся оба на лондоньский міст і замішали ся в товпу людий, що здаєть ся випили за богато алькоголю, бо радували ся і верещали, а лиця мали усьміхнені і червоні. Знаємо, що міст був прикрашений головами страчених лордів і инших достойників, отже одна голова серед натовпу упала на рамя Гендона, відбила ся від него і упала на землю, як перемиваючі і нетривкі людські тіла! Три тижні тому умер король, а три днї тому зложили його в домовину, а вже падають ті прикраси його мосту, що їх король так старанно вибирав між найзнаменитшими достойниками своєї держави! Якийсь чоловік зашпортав ся об голову небіщика і ударив собою в плечі свого сусїда. А сей знов відвернув ся, віддав але кому иншому. Се була нагода до бійки, тим більше, що на другий день мала бути коронація, тож забави зачали ся вже від кількох днів. Алькоголь розпалював чувства і за пять хвиль

няв пановане, достоїнство й почести. Але час минав, принца нїхто не бачив, тож Томко поволи так очарував ся своєю великостю, що небавом забув зовсїм про молодого принца. А як прийшов йому нераз на гадку, то наносив на його душу грижу, бо чув ся винуватим і соромив ся сам перед собою.

Бідна мати і сестри Томка ділили в його душі судьбу принца. Початково банував за ними, журив ся їх безталанем, бажав їх побачити і помочи їм. З бігом часу йшло до того поволи, тай невиносима для нього була гадка, що вони нехарні і обдерті можуть його відшукати, зрадити і стягнути з престола. Тревожила його гадка про нужду, пониженє, моральний занепад, в котрім недавно жив. Чим-раз менше думав про рідню, вкінци забув про неї. Тай рад був забути, бо як коли станули перед очима його душі їх лиця сумні, оскаржуючі, то чув ся нужденнїйшим від хробака, що повзе в поросї.

Девятнайцятого лютого спав Том Кенти в палатї на шовкових подушках, був щасливий: богацтво окружало його, а вірні його слуги берегли його спокою і нїчного спочинку. А Едвард правний король, в тім самім часї голодний, змучений, обдертий — йшов через товпи народа в напрямі

до Вестмінстер, щоб подивити ся на обряд коронації.

XXVI.

Коронаційний похід.

Коли Том пробудив ся слїдуючого дня, кожда хвиля воздуха приносила йому найпідхлїбнїйші оклики й желаня, що несли ся з далека і з близька. Були вони для него найлїпшою музикою, він бачив, що цїла Анґлїя витає радо сей день, посьвячений його найвисшому відзначеню.

Небавом велично одягнений Томко, окружений сьвітлою дружиною, плив Тамізою до Товру, бо давний звичай вимагав, щоб похід коронаційний виходив з Товру і йшов крізь Лондон.

Коли прийшов до старого міста, сильні мури, здавало ся, розступали ся на обі сторони, з кождого отвору добували ся огненні язики і ясні хмаринки диму а за ними відзивав ся сильний гук гармат і земля дрожала, тоді не було навіть чути веселих окликів людий. Явище се повторило ся тілько разів і так швидко раз-по-раз, що за кілька хвиль старий город був оповитий димом, тільки найвисша часть будівлї, біла вежа, з повіваючими хоругвами, взносила ся понад штучні хмари.

мене! — радував ся в душі Томко, а лице горіло від румянців, очи іскрили ся.

Знов підніс руку, бо хотів кинути грішми перше, чим народ крикне „обдаруй!“ Нараз побачив суху, блїду твар, що її очи вдивляли ся в нього. Стрівожений обернув ся, бо пізнав свою матїр. Мимохіть закрив очи рукою верхною стороною, а долоню звернув на вні, як був навик в дитиньстві і серед якого-будь переляку повтаряв сей рух. Женщина припала чим мерщій до Томка, зачала цїлувати його одїж і кричати:

— Моє дитя! Сину мій любий!

Піднесла до нього лице, залите сльозами, але незвичайно розрадувана. Нараз ухопив її один офіцир і з проклоном кинув її назад в товпу. Томко ледви промовив: „Жінко, не знаю тебе“, і ті слова завмерли на його устах, бо заболїло його се. Ще один погляд кинула мати в його сторону, опісля зникла серед натовпу. В тій хвили уважав він її так скривдженою... Гордість задля украденого королївського достоїнства, розвіяла ся цїлковито, а торжество стратило всяку примaну, всяку вартість, розпадало ся, здавало ся, в порох і гній.

Далї і далї посував ся похід і що-раз красший був вид, що-раз голоснїйші оклики. Томко не бачив вже сього, анї не чув. Престол королївський

стратив для нього чар. Жаль роздирав йому серце: „Ох, щоб вирвав мене Всемогучий з тої неволї!“ — зойкнув.

Мимохіть вернув до слів, що їх висказав він в перших днях накиненої йому великости. Немов довгий, лискучий вуж сунув ся похід крізь вузкі вулиці міста, серед розрадуваного народу, але король похилив голову, його око було, мов мертве, він бачив лиш свою матїр і її погляд, повний жалю.

— Даруй, обдаруй! — було чути крики, але Томко не зважав.

— Най жиє Едвард, король Анґлїї!

Земля дрожала від окликів, але відповіди у короля не було. Він чув їх невиразно, мов шум пожару, що доходить з далека до наших уший, приглушував їх голос серця, грижа совісти. Все повторяв ті соромні слова: „Жінко, я тебе не знаю“.

При кождім закруті дороги показували ся нові чуда, нові види. Одні старали ся перевисшити других і показати приятнїйші несподіванки. Але король був нїмий, до його уший не доходило нїчого крім оскаржуючого голосу його серця.

Поволи тихшав народ, на місце загальної веселости слїдував неспокій, тревожні погляди. О-

гроший, щоб дістати місце на ґалерії. Тиснуть ся отже до входу, щоб опісля не забракло місць.

Поволи минають години. Гомін утих, ґалерії від давна вже переповнені. Сядьмо і дивім ся довкруги.

Як лиш засїріло і церков слабо освітила ся, запримічуємо ґалерії, де великий натовп людий. Перед нами північна нава церковна і вона ще порожна, бо її має заняти найменша а найдостойнїйша частина анґлїйського народу. Бачимо рівнож велику естраду, застелену богатими килимами, на ній стоїть престіл. Посеред підвисшення, ще о кілька ступенів стоїть величавий престіл, його сидженє опираєть ся на відломку скали „зі Скони“. Цїлі віки сей камінь служив за престол шкоцьким королям при коронації і через се став ся достойним, щоб і анґлїйські монархи уживали його. Престіл, як і підніжок був покритий золототканим коверцем.

Окружає нас глубока тишина, смолоскипи горять що-раз темнїйше, час пливе поволи. Вкінци розвиднїло ся зовсїм і смолоскипи погасли. Бачимо зариси величавої будівлї.

До семої години тихо, коли задзвонили дзвони, входить до нави одна з високо-уроджених дам, жінка анґлїйського пара. Убрана пишно; на при-

значенє для неї місце провадить її урядник, убраний в шовки й аксаміти, а другий урядник несе трен від сукнї і старанно кладе за крісло. Присуває її підніжок і перед нею корону пара, щоб дама могла в потребі швидко її взяти.

Инші достойні дами входять одні за другими, мов барвна, лискуча струя, урядники невтомимо крутять ся біля них і услугують. Всюди жите й рух, цїлість спливаєть ся в найчуднїйші краски і поволи все вертає до спокою, достойні панї зібрали ся вже всї і засїли на своїх місцях. Роблять враженє великанського городу, засадженого цьвітами, мінять ся величавими красками, блестять дорогими камінями. Дами представляють найріжнороднїйші степені віку, тут бачимо старих з білим волосем і поморщеним лицем, що може памятають ще коронацію Ричарда III. і страшні днї того минувшого часу і біля них і далї бачимо зрілі панї середного віку, ніжні молоді женщини і уродиві дївчата з рожевими личками і блискучими оченятами. Хто знає, як надійде важна хвиля, чи з'уміють вони досить швидко і зручно накинути на білі чола лордівські корони. Перший раз мають се зробити а в тім перешкаджати ме сильне зворушенє. На щастє при зачісуваню

КАЛЄНДАР.

МАРЕЦЬ.

н. ст.	Дні	Руські сьвята
20	Четвер	Василия муч.
21	Пятн.	Теофілякта
22	Субота	40 Муч. в С.
23	Неділя	2. Посту. Кондр.
24	Понед.	Софрона
25	Вівтор.	Теофана
26	Середа	Никифора

НОВИНКИ.

Амнестія з приводу 300-літного ювилею Романових заповідає ся дуже неприманчиво. Офіціяльна російська аґенція оповіщує в тій справі такий державний комунікат: Ласки даровані населеню з приводу 300 літного ювилею панованя дому Романових в деякій мірі будуть розширені також на Фінляндію та на деякі катеґорії осіб, покараних вязницею на основі судових присудів, особливож будуть зменшені деякі терміни кари. О скільки тепер відомо, то в справі амнестії йдуть горячі дебати між представниками окремих міністрів. Премієр Коковцов та мін. вн. справ заявили ся за значним розширенєм амнестії, проектованої мін. судівництва Щеґловитовом в справах літературних, та він не добачує причини до особливих зглядів для „пресових злочинців". Зате Щеґловитов пропонує, щоб застановити обжалованє проти ославленого ротмістра Трещенкова, який вславив ся розстрілом 400 робітників в часі розрухів над Леною, пропонуючи рівночасно в своїй ласкавости доходженя против остатних живими робітників за супротивленє власти. Буде помилуваний також шеф військової охрани полковник Кулябко та кількох инших чиновників, що пообкрадали державний скарб на загальну суму трох міліярдів рублів. Група впливових осіб робить заходи, щоб добити ся помилуваня бувшого директора поліційного департаменту Лопухіна, та бажаня їх ледви чи осягнуть успіх, бо на нім тяжить такий важкий „злочин" як здемаскованє провокатора Азева. Його досмертне засланє не буде змінене а тільки скорочене.

Соціялістично-жидівська спілка заслонює ся „національним" плащиком. На днях приїхала до Вінніпеґу театральна ґрупа українських Жидів з Росії, яка давала вже українські представленя у Ню Йорку. Приїхавши тут, українські Жиди представились не як Жиди, але як „чистокровні" Українці, а се у тій цїли, щоб зробити на дурноті правдивих Українців добрі гроші. По тій причині назвали вони себе на афішах правдивою українською театральною ґрупою, що думає давати через якийсь сезон українські представленя в українськім театрі Квінс! Тут то додамо для незнаючих Вінніпеґу, що „Квінс" се жидівський театр, збудований за жидівські гроші, якого властителями суть лиш Жиди. Як бачимо, то Жиди се хитрий собі нарід. Для бізнесу виречуть ся хвилево навіть своєї народности, а свій власний театр назвуть навіть українським! Та не конець на тім. Панам „жидівським Українцям" прийшли у поміч українські соціялісти у Вінніпеґу, що то нарікають безнастанно на „український шовінізм" (нетерпимість) української преси у Канаді, висьмівають „українську буржуазию", що осьмілилась закладати у Вінніпеґу руські штори, канцелярії адвокатські і готелі. Сї пани „товариші", яких провідник П. Крат по провінції виступає проти „Рідної Школи" у Галичині, вихвалюють у своїй часописи прибувшу сюди жидівську театральну ґрупу, що дає українські представленя, забуваючи, що чейже через се самі мимохіть попадають у „шовінізм", коли підносять її український характер! Та на се відповідять пани соціялісти: то це інше. Коли Кружок ім. Марії Заньковецької хотів давати своє оголошенє що до маючого відбути ся представленя, то вони не приняли, бо се бувби „шовінізм" принимати від Українців, а до того ще і католиків якісь оголошеня. Що до жидівських панів акторів, що для бізнесу вбирають на себе українську маску, то скажемо їм, що вибрались вони за пізно, бо у Русинів, без згляду чи се греко-католики, чи православні, тепер саме надходить піст і тому театральні представленя і участь в них не може мати місця. Сліб пани актори були справдїшні Українці, а не жидівські, то зналиби се і не потребували би компромітуватись. Не маємо нічого проти того, щоб Жиди давали українські представленя у властивім часї, але нехай не дурять людий своїм українським патріотизмом, якого у них нема, не було і не сьміє бути, бо вони чейже Жиди, се є окрема нація.

„Кан. Русин".

Брат убив брата. В селї Пісочній жидачівського повіта 13-лїтний Василь Городницький убив свого брата, 19-лїтного Федя Городницького. Старший брат казав Василеви, щоби поміг мамі молотити на жорнах і вдарив його за непослух паском по плечах. Розлючений Василь пробив Федя ножиком, так що той до кількох хвиль помер.

Велика пожежа. В Японії в Йокогама містї шалів послїдного тижня страшний огонь. Шкода, якої наробив огонь, виносить величезну суму, більше чим $7\frac{1}{2}$ міліона долярів. Знищив богато фабрик шовку і великі склади товарів. — о

Смерть винахідника лїтаків. Сего тижня помер у Відни один з перших винахідників лїтаків і моторових приладів інжінєр Вільгельм Крес. Уродив ся він в Петербурзї в 1836 році, по скінченю реальної ґімназії посьвятив ся музиці і був сьпіваком, одначе опісля стратив голос і строїв фортепяни. Від 1878 р. замешкав постійно у Відни. Вже передше займали його квестії штуки лїтаня, бо в 1864 році зачав робити перші прилади до лїтаня на взір птахів. В 1888 р. зробив він знова модель лїтака, який дуже легко порушував ся у воздусї. В 1895 р. одержав Крес поручене з військових кругів опрацювати модель бальона, з якого можна би добре обсервувати рухи неприятеля. На се дістав навіть грошеву підмогу, однак мимо дивних зусиль не міг він свого діла довершити. Крес впав також на ідею збудованя аеропланів та зладив навіть модель такого аероплану, який назвав Drachenflieger-ом, з ґумовим мотором. Та житєві обставини зложили ся для Креса так фатально, що поки він вспів свій винахід удосконалити, так щоб він надавав ся до практичного ужитку та нім вспів найти людий, щоб дали гроші на експерименти і будову лїтака, то за границею винайдено вже лїтаки, на яких перші полинули воздухами брати Врайт в Америці. Кресови, хоч цїлий вік його зійшов над міркованєм про лїтаки, не довело ся зазнати тої приємности, щоб міг на машині відбити ся від землї і полинути. Крес жив з підмоги, яку одержував з цісарської приватної каси. Також рада Відня признала йому доживотну пенсію в сумі 1200 К. Крес писав також теоритичні розвідки про летництво. В послїдних часах захорував тяжко на груди і параліж одного боку, так що навіть не міг говорити, а 24 м. м. помер. Похорон відбув ся дуже величаво; на цвинтарі признаначили безнастанному винахідникови почетне місце на гріб.

70 міліонів на мадяризацію. В угорськім Суспільно-науковім товаристві закінчено анкету на тему національного питаня. Під конець анкети прийшов до голосу гр. Альберт Апоній. По його думці національне питанє не повстає через те, що в краю є ріжноязичні маси але доперва тоді, коли з мас, які володіють чужою мовою, виростає кляса образована не на ґрунті мадярської, але на ґрунті чужої культури. Найскорше стало ся се у семигородських Саксонців. Чейже Німці є західними Европейцями і инстинктово відчувають, що тривкість західно-европейської культури в Угорщині тісно вяжеть ся з тривкостию одноцїльної угорської держави. Лише в поодиноких містах надграничних повітів мож завважати тут і там националїстичні тенденції, але і вони є паралїзовані висше наведеними зглядами. В инших народів розвиток інтеліґентної кляси на ґрунті чужої культури залежить від політичного розвою споріднених рас. Географічне сусідство Чехії і Моравії має деякий вплив в націоналїстичнім напрямі на мешканцїв в північно західній Угорщині Словаків, сусідство Румунії на мешкаючих на полудни Румунів. Зовнішні впливи, які в нас витворюють національне питанє, мусять бути паралїжовані могучим розвитком мадярського національного житя. Нині не всюди має значінє мадярське національне житє. Наша адміністрація саме в околицях инших народів є найгірша, а від нашої економічної політики треба в тім напрямі чимало побажати, тому що вона не може протиставити діяльности румунських і словацьких фінансових інституцій ніякого відповідного противважника. Не можна теж говорити про поважну мадярську культурну політику, коли не вистарчає средств, які стоять до розпорядимости задля осягненя сеї цїли. Се, що ми označуємо угорською культурною політикою, се рівнає ся чистій мізероті. Для сеї цїли треба дати до розпорядимости міністра просьвіти бодай який 70 міліонів. Гр. Апоній хоче отже корупцією розвязати національне питанє. По промові гр. Апонія принято внесенє, щоби для виясненя питань, які виринули на тлї національної політики, вибрати комітет, що має виробити меморіял до правительства. На сїм президент Евген Галь замкнув анкету.

Змилосердила ся. До Катерини Гірної, що вернула з Прус, де була на роботі, пришила ся на зелїзничім дворци у Львові якась жінка і стала її розпитувати про її відносини а довідавшись, що Гірна шукає служби, змилосердилась над нею і сказала, що має для неї службу і займе ся нею. Не хотячи, щоби Гірна ще й дальше мучила ся, взяла навіть один клунок на плечі та повела її до сторожа дому ч. 9 при ул. Бартоша Ґловацького. Там лишила клунок з річами Гірної а Гірну повела знов на дворець і там її лишила саму та щезла. Гірна довго шукала за милосердною жінкою, аж остаточно відшукала сторожа, де лишила річи. Тут довідала ся, що тота жінка вже забрала „свої річи". Справою сею займила ся поліция і може їй удасть ся вишукати „милосердну жінку", котру повинна очевидно добре винагородити за її милосердність.

Яке житє така смерть. В неділю (23. м. м.) вечером стала ся у Львові при ул. Зіморовича незвичайна подія. Лікаря д-ра Крушиньского (Поляка) застрілила його любовниця Галина Янчарівна а потім відобрала собі житє. Д-р Крушиньский удержував з нею від 10 років любовні зносини, але в послїдних часах знайшов собі иншу і хотів Янчарівної позбути ся. З мести покинена женщина застрілила його і себе. Убитий був жонатий, але не жив з жінкою, котра перебуває у своєї родини в Росії.

Кілько випили пива в послїднім році в повіті Лакавана? Або один ряд фляшок пива довгий від Скрентону аж до Шікаго. Броварні в Лакавана повіті подають річний звіт, кілько вони продали бочок пива за послїдний рік. З тих справоздань виходить величезне число, бо 485.205 або близько пів міліона бочок. Зазначити треба, що дві броварні не подали еще свого звіту, отже хто знає, чи число всіх не перейшло би половину міліона. Але се, що знаємо і сего досить нам. Вправді з того числа тих бочок вивезено дещо і до других повітів, але за те в тім самім часї чи не в більшім числї довезено пива і з сусїдних — отже не помилимо ся, єсли приймемо повисше число бочок пива, і скажемо, що їх випив сам повіт Лакавана. Єсли подїлимо повисше число на всїх мешканців в повіті, то на кожду голову навіть на найменшу дитину припаде три (3) бочки пива на рік! Єсли би те пиво хто виляв в одно місце — так обчислив один математик — то повстало би озеро більше чим Лінколн лейк. Єсли би попереливати його з бочок до фляшок і уставити ті фляшки рядом, то був би з них ряд довгий від Скрентону аж до Шікаґо! Єсли приймемо цїну $6.00 за одну бочку, то броварні отримали за них $2.911.230 т. є. не цїлих 3 міліони долярів! Єсли возьмемо на увагу, що в тих сторонах в углиняних майнах жиє найбільше чужинців, котрі числом перевисшають родовитих Американців і єсли приймемо, що Русини занимають між „форінерами" поважне число, то не помилимо ся, єсли скажемо, що самі Русини заплатили за пиво за один рік більше чим 300.000 т. є. триста тисяч долярів! Нехай би лишень сотну часть з того були жертвували на „Рідну Школу" в старім краю, який би се був гарний дарунок! Яке благородне діло зробили би! Яка велика була би поміч для бідних руських дітий в старім краю! А так тілько гроша марно пропало, і те пиво нанесло більше шкоди чим навіть які нибудь хороби або повінь! А може... а може Русини в тім повіті хоть в часї посту скажуть собі: „стап"! не будемо більше пити! а то, що мало би іти марно, малу часть з того післемо на „Рідну Школу" в старім краю! — о

Боротьба зі щурами. Із звіту про одеський порт в 1911 р. виходить, що в тім році піддано дослідам в портовій лябораторії 9769 щурів, а спалено їх 12.257, а затроєно 8.129. Зачумлених щурів найдено 6.

Вкрали цїлий будинок. Стало ся се в Фелшев-Йовсті на Угорщині. В загороді господаря Фердинанда Гарштайна злодії за одну ніч розібрали будинок і матерял відвезли собі. Але не довго треба було слїдити за злодіями, бо жандармам чим скорше вислїдили і їх арештували. Були се мешканцї того самого села, котрі деревляний матерял порубали та ужили на опал.

Сілковні і фарбярні в Петерсон, Н. Дж., застрайкували. 10 с. м. застрайкували в Петерсон, Н. Дж. майже всї сілковні і фарбярні. Із страйкарів ніхто не прийшов до роботи і фабриканти навіть не пробували пускати фабрик в рух. Провідники робітників старали ся викликати загальний страйк всїх робітників в містї, але се їм не удало ся. Помимо сего єсли всї будуть добре держати ся і витревають в страйку, то таки переломлять упертість і скупість богатих фабрикантів — і виграють. — о

Сьвято мовчанки. В сїм році празнувати буде Анґлія і Америка сотні роковини понехаия борби між братніми народами. Комітет, який устроює се торжество, впав на ориґінальну думку опразнованя сих роковин... мовчанкою. В дни торжества ві всїх краях і оселях анґлійської мови здержуть на 5 хвиль всякий рух і в сїм часї настане загальна мовчанка. Незвісно лише, чи женщини схотять примінити ся до сего приказу.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE RUTHENIAN WEEKLY
Published every Thursday at
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 5 cts.

The largest circulation throughout the United States, Canada and Europe.
The only advertising medium. Rates furnished on application.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.



„СВОБОДА"
часопис для руского народа в Америцї і орґан „Р. Н. Союза", виходить що тижня в четвер і коштує:

в Америцї на 12 місяцїв	$2.00
до старого краю на 12 місяцїв	$2.50
в Америцї на 6 місяцїв	$1.00

Оплачувати ґазету треба всегда з гори.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Число телефону 498.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісї, пішліть на нашу адресу, бо без того не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, наколи з гори не було зазначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободї", Редакція не відповідає.

Нове поняте про Славян і Русинів в зах. Европі.

Від часу, як розпочала ся на балканьскім півострові війна християнських держав з Туреччиною, зачала західна Европа і Америка більше інтересувати ся Славянами. До тепер про Славян мали вони дуже слабе поняте. Знали, що жиє славянське племя, але кілько в нїм осібних народів, о тім не мали найменшого поняття. Звичайно називали їх іменем країв, котрі замешкували або з котрих походили. Через се одних яко малих числом легковажили, а других як Москалїв-Великоросів перецїнювали. Аж теперішна війна відкрила їм дещо більше і починають дивити ся на Славян зовсїм інакше. Перекопали ся, що полудневих Славян, як Болгар і Сербів не є так маленьке число, але що се два могучі і сильні народи. Довідали ся, що примиром Серби жиють не лиш в королївстві Сербія, але такі самі Серби жиють і в Чорногорі і в здобутих від Туреччини західних краях і в Австрії: в Боснії, в Дальмації, в Кроації і Славонії і в полудневій Угорщинї. Хоч подїлені краями, всї вони одного духа, всїх їх одушевляє одно бажанє: для своєї землї і свого народа здобути всї права, які Бог дав кождому чоловікови, а яких тепер уживають лишень папуючі народи.

З другої знов сторони довідали ся, що в полудневій Росії (під московським панованем) жиє один великий нарід Русини-Українцї, котрих Великороси-Москалї дусять гірше, чим Турки бувших Болгар або Сербів. Дізнали ся, що мала часть тих Русинів жиє в Галичині і в Буковині і в північній Угорщині. Що противно в німецькій Австрії ті Русини жиють свобіднійше, мають свої руські школи, нормальні, ґімназії а тепер готові отримати і найвисший храм науки, свій повний університет у Львові, хоч вже і тепер мають на львівськім університеті 16 катедр з викладовою русько-українською мовою.

Довідали ся, що задля тих Русинів мало що не прийшло до війни межи Росією а Австрією, а може еще в короткім часї такой прийде. Именно Росія наносила ся знищити Русинів, вона хотїла би всїх Русинів змосковщити. А що сего не можна так скоренько зробити, то змагає, щоби своєю зелїзною рукою принаймнеше замкнути їм уста, аби сьвіт не знав про їх істнованє. А що Русини в Австрії розкривають перед ширшим сьвітом дике поступоване Великоросів з Русинами в Росії, то-ж їй се дуже не на руку, що часть Русинів може в Австрії свобідно розвивати ся і тому хотїла би і Галичину і Буковину і північну Угорщину загорнути під себе. Та-даремна їх надія і даремне їх змаганє. „Не скує душі живої і слова живого і несити не виоре на днї моря поля" сказав наш незабутний Тарас Шевченко. Як не знайде ся чоловік, що в своїй захланности хотів би і міг би орати дно моря, так тяжко зжиючий нарід знищити зовсїм. Вже близько триста лїт від часів Богдана Хмельницкого Великороси-Москалї наш нарід під своїм панованєм, а наш нарід як говорив своєю мовою так і тепер нею говорить на перекір бажаням Великоросів. Вправдї богаті наші-інтелїґенція змосковщила ся, то все таки і тепер чим раз більше і густійше виступають інтелїґентні патріоти, що не боять ся нї переслїдувань нї кар та не стидають ся свого бідного народа а працюють для него на його рідним язицї. І того то якраз боїть ся Росія, Великороси-Москалї, і як той злодій, що загарбав чуже добро і всегда в страху, щоби йому того не відобрали, так боїть ся Росія, щоби наш нарід не прийшов в часї до сьвідомости і не зажадав для себе і своєї бесїди таких прав, якими наділив Бог кождий нарід. А на свій більший страх видить і переконує ся, що в Галичинї наш русько-український нарід дуже скоро дигає ся. Бачить, що Поляки, хоч як вони намагали ся сполщити нас, нич не вдїяли, а ще мусять уступати ся. То, що довгі лїта було в польських руках, руський нарід поволи відбирає від них. І такої самої судьби боїть ся і Росія. Вона рада би те нещасте віддалити від себе як найдальше. І тому хоче загорнути Галичину, щоби сьвідомість Русинів притлумити в перших початках. А що і Австрія не хоче добровільно відступити так великий край як Галичину і Буковину, тому прийшло межи ними до сильного напруженя.

ЧОМУ ВЕЛИКОРОСИ-МОСКАЛЇ ХОТЯТЬ ТАК ДУЖЕ ЗМОСКОВЩИТИ ЯКРАЗ НАШ НАРІД? ЯКИЙ МАЮТЬ З ТОГО ХОСЕН? ЯКИЙ ВИХІД ДЛЯ НАС.

Як кождий чоловік працює і має то в собі, що хотів би мати як найбільше, так само має ся і з цїлими народами. Кождий нарід хоче, щоби його членів було як найбільше, щоби всї сусіди його боялися, поважали, щоби його розказів не легковажили собі. Кожда народність не вдовolяє ся самими своїми людьми, але силою підчиняє собі другі слабші народности і їх землї, щоби коштом їх самій скріпити ся, збогатїти і легко і добре жити.

Вправдї Росія загорнула під себе богато народів чужих, як Поляків, Литовців, Фінів, Татар, Вірмен, Черкесів, Волохів і велике число азійських народів, але проти жадних не виступає так остро і так пляново, як проти Русинів-Українців. В школах не позволяє учити малих дїтий напою руською мовою, хотяй всїм иншим народам не зборонює учити ся їх рідною мовою; в церкві не можна в нїй проповідати слова Божого, в урядах не сьміє ся нею говорити — словом, всюди силує наш нарід до свого великоруського-московського язика. Руські ґазети, які виходять в Росії і які пишуть ся як пр. наша „Свобода", уряд переслїдує; тих, що читають їх, карає ріжними карами, а все на те, аби наше слово витиснути, аби не могло процьвітати, аби наш нарід застрашений, заголюканий не побачив свого рідного слова друкованого, аби був того переконаня, що така бесїда, якою він в себе в дома говорить, не надає ся нї до сьв. церкви, нї до школи, нї до урядів, нї до книжки, що вона за проста, хлопська — не панська, а тільки відповідний є до всего того язик великоруський-московський.

Цїль такого поступованя з нашим народом, є шкодити нашому народови, а помагати на кождім кроцї великорускому-московському. Родовиті Москалї, котрим лекше є кінчити школи в своїм рідним язицї, забирають ріжні добре платні уряди не тільки між своїм народом а ще більше між чужими пр. межи нашими Русинами, котрим тяжше приходить до чогось добити ся. Звісна річ, чужі по мові урядники не мають нї того серця нї не дадуть такої поради нї помочи для місцевого населеня. Їм всїм милїйша рідна земля, чим та, в котрій служать. І тому в Московщинї подбали о більше шкіл, о лїпші дороги і скоршу поміч дає держава — а наші Русини оставлені на волю Божу. Всї житєві соки, всї богацтва забирають з їх краю а висилають і спомагають ними чисто московський край — а місцевому нашому народови остають ся лиш самі-останки. І длятого наш нарід в полудневій Росії, котрий еще, нїм дістав ся під Росію, славив ся школами і культурою, тепер сильно занепадає. Із школи мало винесе хісна, з церкви не більше, і нидїє. Чужі не хотять ним по щирости заняти ся, а своїм забороняють. Найлїпший примір, як тяжко шкодить таке поступованє, бачимо ми се в Галичинї або в Угорщинї. Звісна річ, що школою підносить ся кождий нарід. І наш нарід се знає, бо бачить і чує, до якого гаразду прийшли другі, примиром Чехи. Він домагає ся школи для своїх дїтий. Та панам Ляхам одно в голові: польщити нас. Дамо, кажуть, школу, але як пристанете на польський язик в нїй. Не хотять згодити ся, не дістануть школи, а єсли вкінци і позволять, бо мусять, то дадуть до руської школи учителя Поляка, якому накажуть, що найголовнійша його задача вивчити дїтий добре говорити по польськи. Той тратить час, мучить дїти і себе — а вкінцї того: дитина вийшла зі школи така дурна, яка була передтим, або ще дурнійша. Бо польську мову сейчас забуває а нїчого мудрого за той час не научила ся. Таке саме чинять Великороси-Москалї з Русинами в Росії. Отже підчас коли Москалї в своїм рідним слові научувані мають користь зі своїх шкіл і приходять через просьвіту до добробуту, наші Русини, мучені московськими школами, падуть щораз нище. А що земля, котру замешкують Русини в Росії, є дуже богата (не без причини називають її шпихлїром Росії), тому Москалї-Великороси дїлають в тім напрямі, щоби вони могли її мати всегда в своїх руках і нїколи не стратити. Змагають, щоби не лиш земля належала всегда до них, але також і нарід, замешкуючий її, і серцем і мовою зляв ся в одно з ними. А се осягнути, їм страшенно на тім залежить. Русини-Українцї сягають аж до Чорного моря, котре в зимі не замерзає. Сим морем йде широка торговля. Лиш звідси може Росія вислати свою военну фльоту на Середземне море, бо море Балтийське є як би замкнене для Росії сильними фльотами нїмецькою і шведською. А отримавши вільний переїзд через Дарданелї, о що Росії в теперішнїй війні головно розходить ся, стала би вона грізнійшою для других держав. А маючи криті плечі, т. є. місцеву людність за собою, віддану її цїлою душею, була би Росія зовсїм безпечна.

А до тепер Русини-Українцї стоять на перепикодї російським плянам. Як страшне марево стоять всегда перед очами Москалїв і не дають їм спокійно спочивати. Великороси-Москалї знають і сего боять ся, що прийде час, коли Русини-Українцї зростуть в силу і скажуть Москалеви подібно як нинї в Галичинї до Поляків: „Посунь ся Ляше, по Сян (ріку) наше", так скажуть і їм: ідїть собі на північ в свою Московщину, а полудневу часть віддайте нам, бо вона від віків була наша та орошена козацькою кровію і кровавим потом і сльозами многих поколїнь наших предків.

Що вони боять ся сеї хвилї, видко по тих їх з'усилях і способах, якими вони намагають ся придусити і припізнити визволенє нашого народа. При кінцї минувшого року вийшла в Київ книжка: „Украинское движеніе как современный этапъ южнорусскаго сепаратизма" з під пера С. Щоґолева, урядника цензурного комітету і великого ворога нашого народа. В тій книжці подає він ріжні ради і способи, як має поступати російський уряд з Русинами, щоби їх скорше змосковщити. З тих його рад кождий безсторонний чоловік може зміркувати, яку діявольську роботу супроти нашого народа наміряє російське правительство.

До шкіл в полудневій Росії радить Щоґолев давати самих родовитих Великороссів, бо учителям, що вийшли з місцевого населеня, не можна вірити, чи схотять вони як слїд виповняти волю правительства. А ну, може часом його серце зворушить ся і стане в школї промовляти до дїтий такою мовою, якою і його матїр колись над колискою йому присьпівувала. Отже нї! Для такого нема місця між його земляками, хиба між чистими Великороссами, подібно як у нас поступають Поляки з учителями Русинами: гайда на Мазури!

Шкільні книжки радить писати більше приступно для Русинів-Українців, але в дусї московськім. До рук дїтвори не сьміє дістати ся русько-український переклад св. Письма, хотяй його зладив архиепископ подольський а сам синод затвердив!

Народний учитель не сьміє брати участи в театральних руських представленях, таких самих, які ми всї даємо тут в Америцї, анї брати участи в концертах, де сьпіває ся наші пісні! А за те мають учителї давати відчити в великорусскім язицї і чим котрий викаже ся більшою роботою на тім поли, дістане більшу пенсію і аванс. Чи не так само поступають Поляки в Галичинї? Чим який учитель більше польщить, дістає лїпшу посаду і висшу ранґу!

На руські ґазети радить накладати найтяжші кари або впрост законом заборонити видавати їх, як то вже раз зроблено 1876 р.

Радить видавати таке право-закон, щоб нїхто не сьмів нї говорити нї писати в Росії, що великоруський, московський язик є ріжний, осібний від русько-українського, але що є лиш адін народ і адін язик „русскій". Хотяй недавно (1910 р.) найвисша російська наукова інституція: імператорська петербурська академія, котрій не в голові полїтика, лиш наука, вона то виразно сказала, що великоруський-московський язик а наш русько-український се два ріжні славянські язики. А кождий з них має мати одно і те саме право так в школї як і в урядах, як в церкві так в пресї.

Не вільно уживати синьо-жовтої краски на прапорах, бо се краска руська.

Всякі руські товариства просьвітні покасувати. А єсли де позволить ся, то на їх зборах не сьміє ся говорити руською мовою, але великоруською-московською; руською вільно говорити хиба при замкнених дверях. Щось як перші християни мусїли замикати ся перед поганами!

Всякі відчити о рільництві, о гіґієні і пр., котрі можуть принести пожиток народови, єсли їх розуміє, радить Щоґолев, щоб уряд приказав виголошувати лиш по великоруськи-москоськи! Так само і проповіди в церкві. Щоби про око виглядало, що уряд не боронить просьвіщати народ і що робить ся щось для него, але так, щоби сей нарід не мав з того великого пожитку.

Русько-український театер, який досі в Росії мав деякі полекші і який одинокий був голосителем русько-українського слова, сей Щоґолев радить взяти його під особливший надзір. Радить, щоб заборонити йому виставляти штуки патріотичного або поучаючого змісту. Як також заборонити виставляти штуки з житя інтелїґенції. За те радить позволяти на штуки з сельського житя з пія-

тикою та пустою забавою, в ціли осьмішити наш нарід і викликати обмерзінє до того народа у зрителів.

А щоб і між нашим народом в Галичині робити баламуту, радить еще більше підпомагати москвофільскі товариства і їх новійші книжочки ширити в полуд. і захід. Росії. За се мають величати без розбору всі порядки в Росії, захвалювати великоруський-московський язик а свій власний висьмівати і ширити недовірє до Русинів-Українців і представляти їх яко найбільших ворогів свого народа. А щоб і Поляки ішли їм на руку, радить дати Полякам в Росії автономію, а за се Поляки в Галичині мають за своїм впливом впровадити до шкіл у східній Галичині обовязкову науку великоруского язика.

З сеї отже книжки і з тих рад виложених в ній, кождий може пізнати як найліпше, яким духом дишуть до нас Великороссі-Москалі і чого вони нам желають.

Не пишу я се длятого, щоби в кімсь взбуджати ненависть до Великороссів-Москалів, бо сама ненависть нікому не пошкодить, ні нам не поможе. Але щоби представити ясно, що еще довгі віки потревають, нім всі Славяни зрозуміють, що не поборюванєм одних другими, не винародовленєм слабших сильнійшими, станут вони сильними! Але противно, єсли всі Славяни будуть одні других уважати за рівних собі, за братів, коли кождий нарід буде міг в своїм рідним язиці просьвідати ся, на своїй земли сам собою управляти, тоді станут вони сильними і богатими і не знайде ся такий ворог, якого би вони не потрафили побороти. А тим часом ми Русини переконуємо ся, що на нікого не сьміємо спускати ся, ні від кого сподівати ся помочи, бо кождий нарід собі рад і вовком дивить ся на другого. Але працею над собою самими, викорінюванєм злого з поміж нас, осьвідомлюванєм нас самих о нашій народній цілі, пожертвованєм для загальної справи, можемо піднести ся і своєю власною силою здобути почетне місце в ряді других славянських народів.

о. Д. Хомяк.

Вісти з Лемківщини.

Празник відродження Лемківщини.

Ще не давно тутешні доблесні тай їх православні часописи трубіли „во все услишаніє", що Лемківщина то корінно русская земля, і що за таку уважала її ціла урядова Росія. Аж ось стало ся чудо. Послідними часами на тих самих „деятелей" і на їх ґазети упав „грамадний ужас", що народ починає пробуджувати ся з тяжкого сну, в який поклали його російські нахлібники і деморалізатори і переходити на народний шлях.

Православна ґазетка „Лемко" аж прослезилась з того приводу, що на Лемківщині одно село по другім починають прилучувати ся до народної української партії. Не помогли і погрози, не помогли погроми, мало що помогло і розкидуванє по дорогах цілими масами „Лемка" тай буковинської „Віри і церкви", а вкінци обильно пливучі пособія з Росії і з Америки пішли на марно. Навіть тепершна сердечна дружба Москалів з тутешними вшехполяками сходить на ніщо. Видай вже і Лемкам за богато тої московської дурійки і всяких плюгавств виписуваних і мальованих в „Лемку", коли самі зачинають відвертати ся від сеї зарази і народної зради. Вже і давнійше були тут в декотрих селах як в Гладишові, Ждини читальні „Просьвіти". Та щож з того, як відтак їстінорусскі хулігани розгуляли ся, то і не дивота, що тоті читальні не могли як слід розвинути своєї діяльности. Аж ось тепер, коли тутешний народ почав на добре стрясати з себе московську недугу і підніматись на ноги, то й за тим і жите просьвітне почало розвивати ся.

Перший такий благородний примір відродження дали нам славні громадяни села Пантної в Горличчині. Дня 9 січня с. р. в третий день Різдва відбуло ся там вітворенє читальні „Просьвіти". І на диво в селі положенім на головнім шляху на Угорщину, і до православного Чорного, куда найбільше, бо цілими ватагами перетягали російські аґенти і шпіони, зродилось нове просьвітне жите. На сї перші збори прибули крім місцевого управителя школи і пароха ще кільканайцять учителів, і кількох наших священиків, управитель української бурси в Горлицях і велика сила народа, та й то не лише місцевих, але з сусідних сіл, як Гладишова, Маластова, Руської Ропиці і инших. В „хижи-боїску" повнісінько, годі було протиснути ся. І кождий нетерпеливо з дрожачим серцем дожидав початку. Тай попилили промови. Вже перша високопатріотична бесіда місцевого упр. школи п. Ореста Онуляка витиснула сердечним Лемкам на повіки слези. Вони з запертим віддихом вислухали всіх промов та поскінченю стали в сторону московських нахлібників висказувати своє негодованє. Ми були в блуді, — кажуть — в нас довгі часи російські аґенти вмовляли, що Українці то Ляхи погані. А ось ми видимо, що то чорна лож, що ви діти нашого народа, — кров з крови, кість від кости, що ви наші брати рідні такі самі, як ми Лемки, що не пхаєтесь в зуби ані Ляхам, ані Москалям, а служите свому поневоленому народови. Та вони погані не лише помосковщились, але й ще в підлий спосіб підлизують ся Ляхам та „блянджуть заєдно по пільски", навіть глупого дотепу в своїй рідній мові не вміють сказати.

І були би слухали до рана наших бесідників. навіть не хотіли випустити гостий з хати. Ціле се торжество відбуло ся дуже величаво. А як гарно заінтересували ся чесні Пантняни своєю читальнею, то видно з того, що відразу вписало ся 62 членів, не вчисляючи інтеліґентів. Відтак на другий день ще 10 вписало ся, а нині вже перевисшає сотку. Се нехай буде вказівкою для Українців на Лемківщині, що значать в селі гарні провідники, і що значить гармонійна акція школи і церкви.

П. О. Онуляк дав примір своїм товаришам, що можна зробити в селі, тай що і серед збаламученого народа можна виробити собі велике довірє. Ми лиш молоденькому і многонадійному п. Онулякови на сій дорозі гарних успіхів побажати можемо.

Не менша заслуга в тім є і о. Крил. Ом. Менцінського, пароха тої громади і Вп. голови Кружка Укр. Пед. Товариства і бурси в Горлицях, що отсе вже 10 літ завзято боре ся з москвофільською язвою на Лемківщині.

Не поминемо і того. що немало в тім ділі заслужив ся і п. Андрій Глива. Славно, чесна громадо Пантна, що маєш таких провідників, такого начальника громади. таку громадську Раду, що не лише самі ідуть на стрічу золотому сонцю, але і вас ведуть до сьвітла.

Дай Боже, щоби, як колись з над Дніпра рознеслась слава по цілій нашій вітчині, так щоби і з під вашої Маґури розійшлось сьвітло правди по цілій Лемківщині! Не зважайте на диких Чорнян і бортаків з Бортного. що їдучи підпиті з Горлиць, висьпівують попід ваші вікна „Боже царя храні". Ідіть вперед до сьвітла! А ми від себе тим господицям в Бортнім, що „крестян ізучують московскі гимни петь", лиш поворожимо, що так як московскі царі минають ся, так і пітьма на Лемківщині минеть ся — минеть ся тут і „Боже царя храні!..."

Гр. Задорожний.

Вісти з Австрії, Балкану і инших країв Европи.

В нашій Австрії починає з одної сторони дещо випогоджувати ся. На північній стороні над границею російскою хмари уступають. Лист нашого старенького цісаря до російського царя зробив своє. Між обома державами мало прийти до певного порозуміня, імєнно що-до Албанії і міста Скутарі, і яко вислід сего війська з російської границі забирають. Росія розпускає домів всі резерви, які мала пустити ще в осени, а Австрія має привернути війско в Галичині до звичайного стану. Виходить, що на разі війни між ними не буде.

За те на полудневій стороні Австрії чимраз грізнійше. Помимо сего, що всі великі держави годять ся на автономну Албанію і пристають на домаганє Австрії, щоби і Скутарі належало до тої Албанії, король чорногорський враз з Сербами наважив ся конечно здобути се місто. Коли він довідав ся о повисшім рішеню великих держав, заявив отверто, що нікого не послухає і Скутарі мусить здобути і єго твердиня мусить належати до Чорногори. Та доки він сам з своїм лиш військом облягав, не міг нич вдіяти. Противно, майже за кождим разом поносив самі страти. Недавно його син мало що не дістав ся Туркам в руки. Аж Серби його увільнили. Але тепер, коли при помочи сербського війска здобуто Янїну, постановила Сербія вислати се війско на поміч Чорногорцям. Та проти сего запротестувала Австрія. Вона знає, що Чорногора сама ніколи би не здобула сего міста. Сей протест Австрії видав ся всім дуже дивний. До тепер воюючі держави завсігди спомагали себе взаїмно, а ніколи проти сего не протестувала Австрія аж тепер. Догадують ся, що Австрія хоче тим своїм новим поведенєм присилувати як зібраних амбасадорів, щоб вже раз покінчили з Альбанією, так показати і Сербії і Чорногорі, що вона від тепер не буде оглядати ся на нікого, але зробить се, що для неї відповідне. Заявила, що хотяй би Чорногорії і здобули Скутарі, воно мусить належати до Албанії. Иншим разом ті маленькі держави, як Чорногора і Сербія убояли-б ся і послухали. Але тепер, коли ціла Европа поділена на два великі ворожі табори, котрі готові ударити на себе і дишуть огнем і пімстою, з погроз Австрії вони нич собі не роблять і разом штурмують Скутарі дальше.

Минувшого тиждня потерпіло сербське війско підчас переправи з під Янїни до Скутарі досить поважні страти. По здобутю Янїни сербське правительство приказало свому війську переправити ся на грецьких кораблях і взяти участь в облозї Скутарі. Турецький воєнний кружляк „Гамідіє", що то втік був на широке море і вже тілько лиха накоїв Грекам, появив ся несподівано на водах Адрійського моря і напав на сї перевозові кораблї. Від його куль чотири кораблї запалили ся, а вся амуніція експльодувала, два другі затопили ся зі всіми людьми а деякі сильно ушкодив. Як нечайно появив ся, так ще скорше зник. Вправді Греки вислали кілька своїх кораблів в погоню, щоби віднайшли його, але добре то кажуть: шукай вітра в поли, так і його.

Рівночасно, коли Греки здобували Янїну, припустили Болгари сильний штурм на Адріянополь. Цілих два дни тревав завзятий бій. Але Турки завдали їм величезні страти і напад відперли. Минувшого тиждня намагали ся здобути Адріянополь з полудневої сторони, але їх атак знов відперли. Та відай Адріянополь не довго буде міг боронити ся. Як доносять вісти з Царгорода, з котрим без перерви зносить ся при помочи бездротного телеґрафу, Адріянополь буде мусїв з браку поживи здати ся в короткім часї.

Амбасадори зібрали ся знова на нараді до Лондону. Услівя заключеня мира, які переслали їм балканські держави, змінили лише о стілько, що не жадають Галіпольського півострова, а проче остає по старому. Амбасадори заявили, що зі згляду на так пересадні жадання балканських держав, вони не хотять посередничити, а Турція впрост відкинула їх. Буде провадити війну дальше, а не прийме таких упокоряючих і для неї шкідливих услівій.

Причина, чому так довго проволікає ся з заключенєм мира, лежить в тім, що ціла Европа поділила ся на два ворожі табори. Жадна сторона не хоче мішати ся між воюючих, щоби не стягнути на себе підозріня сторонничости. Балканські держави з того користають і роблять, що хотять, та ставлять такі услівя, які їм до вподоби. Знають добре, що ніхто проти них не виступить рішучо. А Турція не хоче таких приняти, бо сподїє ся, що з настаючою весною може дещо змінить ся на її користь.

А в цілій Европі кипить, клекотить, як в спеку перед страшною бурею. Всї держави горячково, з поспіхом узброюють ся: на земли, на мори і в воздусї. Між Німеччиною а Францією давно не було такого воровання як тепер. Франція, яка 1871 р. стратила дві провінції: Альзацію і Льотаринґію, перехвалює ся, що надійшов найвідповіднійший час відобрати їх від Німеччини і в сей спосіб відплатити ся їй за давні пораження. На самі лиш сегорічні воєнні видатки ухвалила Франція пів міліярда франків. А давнійшу ухвалу, що при війску має ся служити лиш два роки, змінили на три роки.

У відповідь на се зажадав німецький цісар від парляменту один міліярд марок. Се є така велика сума, що хоть як німецький нарід є богатий і ощадний, що рівнає ся одній четвертій части всїх ощадностий в Німеччині, то щоби ту суму призбирати, завізвав цісар всю свою родину, всїх королів і князів і весь німецький нарід, щоб із своїх ощадностий зложили добровільні жертви. На сей поклик відкликнули ся радо всї: і панують і в поодиноких краях німецької держави і богаті промисловці і купці і весь нарід.

Анґлія будує на сей рік кількадесять кораблів, а за нею йдуть другі. Австрія підвисшила стан війска на 30.000. Так само кожда держава побільшує воздушну фльоту, між котрими на першім місци стоїть Німеччина.

Всї ті отже зброєння не віщують нич доброго.

о. Д. Хомяк.

На народні Збори!

(На котрих буде промовляти п. С. Демидчук).

Пятниця 14. марта в Джанставн, Па.
Субота 22. марта в Мікісракс, Па.
Неділя 23. марта в Пітсбурґ, Па.
Второк 25. марта в Ембрідж, Па.
Четвер 27. марта в Кенонсбурґ, Па.
Субота 29. марта в Монесен, Па.
Неділя 30. марта о год. 1-ій попол. в Карнеґі, Па.
Неділя 30. марта о год. 8-ій вечер в Мікіспорт, Па.

В будні дни збори відбудуть ся все вечером, — хиба би місцеві Комітети уважали за відповідне змінити час після потреби. Просить ся отсим П. Т. Патріотів приготовити за сей час галю, позавязувати Комітети та приготовити все потрібне. Пожаданим було би, щоб у всіх місцевостях відбули ся лише одні збори, щоб в той спосіб вони випали величавійше. Коли би хто з Патріотів хотів зробити збори в тих місцевостях, котрі лежать при отсій оголошеній дорозі, то можуть їх скликати в тих днях, котрі в отсім порядку не є заняті, одначе мусять заздалегідь зголосити се листовно до нашої Редакції, щоб мож порозумітись вперед з Вп. П. Семеном Демидчуком.

В неділю, дня 23-го марта 1913 р.

відбудуть ся

В ПІТСБУРҐУ (на Савтсайд)

в гали ODD FELLOWS корнер улиць 18-ої і Сара о годині 3-ій з полудня

ВЕЛИКІ

НАРОДНІ ЗБОРИ

в справі „Рідної Школи",

на котрих буде реферувати відпоручник зі старого краю п. СЕМЕН ДЕМИДЧУК. Просить ся всіх щирих Русинів-патріотів з Пітсбурґа, Аллеґени, Сочо, Гленвуд, Вест Карсон, Кеслітани, Гомстед і Донори, як також всї Братства і Сполки, щоби в сих зборах взяли як найчисленнійшу участь. — За Комітет

о. Єр. Бариш.

НА НАРОДНІ ЗБОРИ!

Позір Русини з Ембрідж і околиці!

ДНЯ 25-го МАРЦЯ С. Р.

будемо мати нагоду витати дорогого Гостя з рідних сторін, відпоручника просьвітних галицьких Товариств, п. С. ДЕМИДЧУКА. Тож докажім, Братя і Сестри, дорогому Гостеви, що ми також маємо право зачисляти ся до сьвідомих членів Американської Руси-України. Позаяк сї народні збори випадають в день виплати робітників в Ембрідж, то в вечер не несіть тяжко запрацьований гріш до піяцьких інституцій, лише приходіть на збори як найчисленнійше.

Комітет.

Отсим запрашає ся всїх щирих Русинів із Вилмердінґ і околиці на

Велике Народне Віче

в справі „Рідної Школи"

яке відбуде ся

в неділю, дня 23-го марця 1913 р. в ПОЛЬСЬКІЙ ГАЛИ при WATKINS AVE. На сїм вічу реферувати буде о. І. Остап з Мікіспорт, Па. і запрошені Вп. Гості з Пітсбурґа і Вилмердінґ. — За Комітет: о. І. Остап, Мих. Халанич, Ів. Войтович, Й. Сушереба.

ПРОТОКОЛ

з засіданя Гол. Екз. Комітету і Головної Контрольної Комісії Р. Н. Союза, відбувшого ся на днях 7, 8, 9 і 10-го марта 1913 р., в домі Р. Н. Союза, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

По скінченю контролї Гол. Контрольною Комісією над діловодством Головного Екз. Комітету і маєтком та станом каси Р. Н. Союза, предс. п. Д. Капітула отворив засїданє згідно з §§ 48 і 50 статута Р. Н. Союза. На засіданю були присутні слїдуючі пп.: Д. Капітула, С. Ядловський, М. Угорчак, А. Шаршонь, о. В. Балог, др. В. Сїменович, Й. Ялечко, С. Миляновнч, А. Савка, Й. Стеткевич, Ю. Павчак і Д. Андрейко.

На порядку деннім була до полагодженя справа між „Просьвітною Комісією" а Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза в Америці. В сій справі перший забрав голос предс. п. Д. Капітула і в своїй короткій а річевій бесїдї представив присутним цїлу ситуацію від послїдної Гол. Конвенції Р. Н. Союза між Гол. Екз. Ком. а „Просьвітною Комісією" Р. Н. Союза. В своїй бесїдї п. Д. Капітула навів лист предс. „Просьвітної Комісії" д-ра Сїменовича, над котрим Гол. Екз. Ком. застановляв ся на своїм попереднім засїданю на днях 8 і 9 січня 1913 р., а немогучи сеї так важної справи рішати без відомости всїх членів Р. Н. Союза, Гол. Екз. Ком. рішив видати відповідну відозву до членів Р. Н. Союза в Америці і зарядив загальне голосованє над двома головними точками. Голосованє мало відбути ся на мітінґах всїх відділів Р. Н. Союза в Америці. Сю справу Гол. Екз. Ком. виконав, а вислїд голосованя будемо знати по обчисленю голосуючих бальотів. Дальше п. Д. Капітула заявив, що Гол. Екз. Ком., видаючи сю відозву до членів Р. Н. Союза, не мав на думці спиняти працю або ставати на перешкоді „Просьвітній Комісії" Р. Н. Союза. Противно, Гол. Екз. Ком. хотів дати вільну руку „Просьв. Комісії" в її діловодстві, однак сего неможе було сейчас зробити по причині §116 статута Р. Н. Союза, і тому то заряджено загальне голосованє в сїй справі.

Щоби сїй справі положити ясний конець, запрошено на се засїданє предс. „Просьв. Комісії" д-ра В. Сїменовича на покінченє сеї справи.

По скінченю промови предс. п. Д. Капітули, слїдуючий забрав голос в сїй справі др. В. Сїменович, предсїдатель „Просьв. Комісії". Др. Сїменович в своїй бесїдї подякував в імени „Просьвітної Комісії" Гол. Екз. Комітетови за щиру прихильність та повне довірє до „Просьвіт. Комісії". Дальше др. В. Сїменович згадав, що будучи покликаним на се засїданє Гол. предсїдателем Р. Н. Союза п. Д. Капітулою, уважав за відповідне покликати з своєї сторони ще двох членів „Просьвітної Комісії" на се засїданє та в їх присутности порозумітись з Гол. Екз. Комітетом Р. Н. Союза. Др. В. Сїменович здав коротке справозданє з діловодства „Просьвітної Комісії" на Американській Руси, та вказав на велику потребу виданя книжок і т. п. з житя американських Русинів та познакомленя Американців з нашою народностию відповідним видавництвом. Др. В. Сїменович заявив, що „Просьв. Комісія" поробила відповідні кроки в сїй цїли та що в коротці вийде з друку кілька важних книжок накладом „Просьвітної Комісії". Др. В. Сїменович згадав, що велика будучність для нашого народа в Америці, лише треба над ним попрацювати на поли просьвітнім і шкільнім.

По скінченю бесїди д-ра Сїменовича приступлено до обчисленя голосуючих бальотів. За точкою першою, котра звучить: „Голов. Екзекутивний Комітет Р. Н. Союза має на будуче віддавати всї гроші зібрані на фонд шкільний „Просьвітній Комісії" до виключної розпорядимости і комісія ся має бути независимою від Голов. Екз. Комітету Р. Н. Союза" — голосували слїдуючі відділи Р. Н. Союза: 10, 45, 52, 58, 63, 76, 80, 104, 105, 109, 115, 119, 123, 131, 133, 145, 146, 157, 186, 187, 212, 241, 263, 266, 268, 276, 310, 322, 332, 336, 342, 347 і 350.

За точкою другою, яка звучить: „Голов. Екзекутивний Комітет Р. Н. Союза так як і до тепер має тримати збирані гроші на „фонд шкільний" під своєю опікою, згідно з новоухваленим параґрафом статута Р. Н. Союза на послїдній Конвенції, та час від часу має видавати „Просьвітній Комісії" певні суми гроший на такі просьвітні цїли, які уважати буде за найкориснїйші в порозуміню з „Просьвітною Комісією" — голосували слїдуючі відділи Р. Н. Союза: 1, 2, 3, 9, 11, 12, 14, 19, 21, 22, 25, 27, 28, 30, 38, 41, 42, 47, 48, 49, 53, 55, 56, 57, 59, 60, 65, 66, 69, 70, 72, 73, 75, 77, 78, 82, 85, 87, 91, 92, 94, 95, 98, 99, 102, 103, 106, 107, 108, 112, 116, 120, 124, 126, 127, 128, 130, 132, 135, 141, 142, 144, 147, 148, 150, 152, 155, 156, 158, 159, 161, 162, 166, 168, 170, 171, 174, 175, 178, 179, 180 182, 183, 184, 185, 188, 189, 193, 194, 195, 196, 198, 199, 201, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 210, 211, 213, 215, 216, 218, 220, 221, 222, 223, 224, 225, 226, 227, 231, 232, 233, 236, 237, 238, 239, 240, 244, 245, 246, 247, 249, 254, 257, 258, 259, 261, 262, 270, 277, 279, 283, 284, 285, 286, 289, 291, 293, 295, 298, 299, 303, 304, 306, 307, 308, 311, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 320, 321, 323, 324, 325, 326, 329, 334, 335, 337, 339, 341, 344, 346, 348, 349, 351 і 352.

Уневажнено голоси (задля не зазначеня на бальоті, за котрою точкою голосують) слїдуючих відділів Р. Н. Союза: 17, 37, 113, 114, 143, 169, 209, 228, 229, 234, 242, 260, 309, 312 і 338.

Не голосували слїдуючі відділи Р. Н. Союза: 4, 5, 6, 7, 8, 13, 15, 16, 18, 20, 23, 24, 26, 29, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 39, 40, 43, 44, 46, 50, 51, 54, 61, 62, 64, 67, 68, 71, 74, 79, 81, 83, 84, 86, 88, 89, 90, 93, 96, 97, 100, 101, 110, 111, 117, 118, 121, 122, 125, 129, 134, 136, 137, 138, 139, 140, 149, 152, 153, 154, 160, 163, 164, 165, 167, 172, 173, 176, 177, 181, 190, 191, 192, 197, 200, 202, 214, 217, 219, 230, 235, 243, 248, 250, 251, 252, 253, 255, 256, 264, 265, 267, 269, 171, 272, 273, 274, 275, 278, 280, 281, 287, 288, 290, 292, 294, 296, 297, 300, 301, 302, 305, 327, 328, 330 331, 332, 333, 340, 343 і 345.

Вислїд голосованя був отже такий:

За точкою 1-ою голосувало	34 відділів
За точкою 2-ою голосувало	176 відділів
Уневажнених бальотів	15
Разом голосувало	225 відділів
Не голосувало	127 відділів

Загальне число від. Р. Н. С. 352

По обчисленю бальотів показало ся, що більшість відділів є за точкою другою, отже „Просьвітна Комісія" і Гол. Екз. Комітет Р. Н. Союза мають сеї ухвали придержувати ся.

По сїм вислїдї наступила дискусія, в який спосіб має дальше поступати Гол. Екзекутивний Комітет Р. Н. Союза з „Просьвітною Комісією" або навідворот.

По довгій а рішучій дискусії Гол. Екз. Комітет Р. Н. Союза від себе проєктував „Просьвітній Комісії", що першою і найконечнїйшою потребою є зорґанізувати руське шкільництво в Америці на один лад, та постарати ся о відповідні шкільні книжки для американських руських шкіл. Не менше важною потребою завести лад між русько-американськими учителями та зорґанізувати їх в відповідний спосіб в одно тїло корисне для русько-американської суспільности. Сї проєкти приняв др. В. Сїменович в імени „Просьвітної Комісії" до відома, та згадав, що „Просьвітна Комісія" поробила вже деякі кроки в цїлях, які згаджають ся з проєктами Гол. Екз. Комітету, та що внедовзї „Просьвітна Комісія" буде могла се перевести в житє.

Дальше приступлено до дискусії в справі фондів, якими має розпоряджати „Просьвітна Комісія" Р. Н. С., в який спосіб, і яку висоту сей фонд має виносити.

По довгій і річевій дискусії ухвалено, що на будуче Гол. Екз. Комітет Р. Н. Союза буде видавати „Просьвітній Комісії" дві треті части з зібраних вкладок від членів Р. Н. Союза на фонд шкільний, час від часу, як того вимагати буде потреба для виконаня її обовязків на предложене жаданє.

Ухвалено, що Екзекутивний Комітет Р. Н. Союза покриє кошти виданя шкільних підручників для американсько-руських шкіл, з тим застереженєм, що коли ті підручники будуть готові, то Р. Н. Союз, а зглядно його Голов. Екз. Комітет буде мати сї шкільні книжки під своєю опікою і сам їх буде розпродувати в відповідний спосіб.

Ухвалено, що видавництва иншого рода, які „Просьвітна Комісія" думає або буде видавати, будуть під контролею „Просьв. Комісії" а зиски з сего буде вона уживати на свої дальші цїли.

На внесок п. С. Ядловського, попертий п. М. Угорчаком, ухвалено, що на будуче в орґані Р. Н. Союза „Свободї" можна поміщати тілько такі жертви на ріжні цїли, які будуть надіслані до „Свободи" в готівці, і то має ся поміщати лише імя того, хто занимав ся збіркою, місцевість, де ся збірка відбувала ся і при якій нагоді її зібрано.

Ухвалено, що не можна абсолютно поміщати в „Свободї" імен і збірок тих людий, котрі присилають до „Свободи" посьвідки і виказ жертводавців, а гроший не присилають. Такі збірки можуть бути поміщені лише яко платне оголошенє.

На внесок п. А. Шаршоня, попертий п. С. Ядловським, ухвалено, що єсли п. М. Залїзняк не приїде або не зголосить ся до 15-го марта 1913 р., то по упливі назначеного часу Редактор п. О. Стеткевич має пошукати другого співредактора на місце п. М. Залїзняка в порозуміню з Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза.

На предложену просьбу членицї від. 4-го, А. Ющак ухвалено дати їй запомогу в сумі $100.00 з її власного посмертного.

Ухвалено на будуче розділити всї гроші Р. Н. Союза по банках, не більше як по $25.000 в однім банку.

Ухвалено заплатити редакторови „Свободи" суму $35.00 за упорядкованє і приладженє до друку протоколу з XII. Гол. Конвенції Р. Н. Союза.

Ухвалено повідомити п. А. Цурковського на його письмо до Гол. Екз. Ком., що справу календаря за 1913 р. Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза покінчив 6-го лютого 1913 р., і що після попередного рішеня Гол. Екз. Комітет уважає сю справу зі своєї сторони за покінчену.

Ухвалено подати до загального відома всїм членам і урядникам Р. Н. Союза в Америці, що позаяк нова преса не могла поміститись в домі Р. Н. Союза, Гол. Екз. Комітет був змушений постаратись о прибудованє будинку відповідної величини на машину і робітню, на два поверхи від землї, і що контракт будівельний зістав заключений між контрактором а Гол. Екз. Комітетом Р. Н. Союза. Прибудованє будинку на машину і робітню, в котрім буде містити ся огнетревалий волт на сховок старих актів і книг Р. Н. Союза, буде коштувати $3.358.00

На внесок п. С. Ядловського, попертий п. М. Угорчаком, ухвалено видати календар Р. Н. Союза на 1914 р. згідно з § 122 стат. Р. Н. Союза, ухваленим на XII. Головн. Конвенції. Календар сей має занимати 12 аркушів друку великої 8-ки.

Ухвалено друкувати календар часть офіціяльну меншим друком, а часть інформаційну і літературно-наукову більшим друком.

Ухвалено, що при всяких ілюстраціях в календари можуть бути тілько друкарські вінєти, а не осібні рисунки.

Ухвалено, щоби календар Р. Н. Союза на рік 1914, як руський так і друкований латинськими буквами, був готовий до висилки по відділах Р. Н. Союза в Америці з днем 1-го грудня 1913 р., а розісланий має бути до 15 грудня 1913 р.

Ухвалено, що календар, друкований латинськими буквами, має бути виданий в 8-ох аркушах великої 8-ки, того самого змісту, що і руський.

Ухвалено, що друкарня „Свободи" має надрукувати тілько примірників календаря, на кілько Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза дасть замовленє в відповіднім часї.

Ухвалено, що за зладженє календаря має ся заплатити редакторови від стрічки після такої табельки: за оригінальні верші по 5 цнт. за стрічку, за ориґінальні інформаційні праці по 3. цнт. за стрічку, за ориґінальні літературно-наукові праці по 2½ цнт. за стрічку, за передрук по 1 цнт. від стрічки, за переклад з инших язиків по 1½ цнт. за стрічку.

Ухвалено платити редакторови за зладженє календаря латинськими буквами (так званий словенський календар) по 1½ цнт. за стрічку.

Ухвалено платити редакторови за першу і другу коректу обох календарів на 1914 р. по $7.50 за аркуш.

Ухвалено, що за такі праці, як переписка, переглянене і уложенє матеріялу і т. п. — Гол. Екз. Ком. Р. Н. Союза заплатить редакторови на предложенє відповідних документів зі сторони редактора.

Ухвалено, що календар на 1914 р. має бути як найлучше опрацьований, щоби не занимав довгих статий та одним словом був альманахом для кождого члена Р. Н. Союза в Америці.

Ухвалено на внесок п. С. Ядловського, попертий п. А. Шаршоньом, щоби нїколи не пожичати гроший на жадні церкви в Америці.

На внесок п. А. Шаршоня, попертий п. С. Ядловським, ухвалено переглянути реальність (праперти) п. Й. Качмарчика в Маганой Сіти, Па. і наколи показесь, що ті праперти мають свою відповідну вартість, в такім разї можна можичити йому $4000.00 на перший морґич на 5%.

Ухвалено виделеґувати двох членів Гол. Екз. Комітету, щоби вони удали ся до відділу 108 Р. Н. Союза зробити порядок в книжковім діловодстві, як сего жадає згаданий відділ, однак під тим условєм, що дотичний відділ згодить ся покрити всї кошти сеї справи.

Ухвалено, що на будуче, єсли би зайшло яке непорозуминє в котрімнебудь відділї Р. Н. Союза, де би Гол. Уряд Р. Н. С. був вякийнебудь спосіб змушений іти на місце осідку того відділу в цїли зробленя пожаданого порядку, то всї кошти має покрити дотичний відділ з своєї каси, або його члени.

Ухвалено прикрасити офіси Р. Н. Союза відповідними українськими образами.

Ухвалено (о скілько се можливо) стягнути всї фотоґрафії з попередних Конвенцій Р. Н. Союза, та оправивши у відповідні рамки, умістити в офісах Р. Н. Союза.

З огляду на поважне число відділів Р. Н. Союза в Америці, друкованє адресаря відділів в „Свободї" забрало би богато місця, а притім розкинений адресар по поодиноких числах „Свободи" не приносив би жадної користи для відділів Р. Н. Союза; по тїй то причинї ухвалено видрукувати цїлком осібно від „Свободи" адресар відділів, а видрукований має ся розіслати по відділах Р. Н. Союза в Америці.

Позаяк Воколек згадав був свого часу на зізнаню в Сінсінатї, Огайо, про Р. Н. Союз, а Гол. Екз. Ком. не найшов нич підозрілого, щоби сьвідчило, що Воколек натягнув в якийнебудь спосіб Р. Н. Союз, то ухвалено сю справу поручити предс. Гол. Контр. Комісії Р. Н. С. о. В. Балогови, котрий має занятн ся висьвітленем сеї справи з Воколком.

Ухвалено, щоби „Свобода", яко ґазетярське видавництво, вступило в члени Ґазетярського Товариства Чужинецьких Язиків в Америці. (The American Association of Foreign Language Newspapers.)

Ухвалено, що по упорядкованю мешкалю для „Свободи" в домі Р. Н. Союза, „Свобода" буде платити $150.00 місячного ренту.

Ухвалено, що „Свобода" має платити Р. Н. Союзови процент від вложеного в „Свободу" капіталу а і в відповідний і догідний спосіб „Свобода" має сплачувати Р. Н. Союзови і капітал.

Ухвалено, що від 1. січня до 1. липня 1913 р. „Свобода" має сплачувати Р. Н. Союзови по $100.00 місячно, вчисляючи в ту квоту процент від позички і частину капіталу, а від 1. липня 1913 р. „Свобода" має платити 3% від капіталу, а капітал сплачувати квотою 2%.

По вичерпаню справ, які були на порядку деннім, предс. п. Д. Капітула замкнув засїданє.

Дм. Капітула,
гол. предс. Р. Н. Союза.

Мих. Угорчак,
гол. рекорд. секр. Р. Н. С.

ЮЛЇЯН ПАВЧАК 119 N. 4th Street, BROOKLYN, N. Y.

Руский характеризатор, випозичає всякого рода українські костюми і характеризує по низьких цїнах. Замовленя приймає найменче 14 днїв
4— перед представленєм.

Важне для сьпіволюбивої публики.

Загально знаний в Ню Йорку і околици професор власної орхестри

Г. Е. СМОЛЄНСЬКИЙ

має на складї всї українські театральні твори від найменших до найбільших включно, а також музичні партитури до сих творів. Окрім того має всї українські твори музичні для ріжних хорів, сольові кусники на ріжні голоси і на фортепян та на орхестру. Має також всї українські композиції до слів Івана Франка, надаючі ся до ювилейних обходів сего славного поета і патріота. В короткім часї вийде з друку приготований мною великий катальоґ всїх тих музичних і драматичних творів, які находять ся в моїм посїданю. За умовлену плату випожичаю аматорським кружкам і сьпівацьким товариствам усякі театральні штуки і музичні партитури до сих штук. Уділяю лєкцій сольового та хорального сьпіву і музики.

З поважанєм

H. E. Smolen (Smolensky).
19 W. 112 Str., New York, N. Y.
Телефон 6660 Harlem.



Позір! Лиш за 50 центів! Защадите собі кілька долярів, єсли замовите сю знамениту бритву. Голячи ся самі не наразитесь на ріжні скірні слабости. Ся охоронна бритва заступить Вам і найдорожшу Вона є зі сталн і не ржавіє. Її найбільше продають. В гарнім футералї. Єсли Вам не подобаєсь, можете звернути. Пішліть почтові марки на 50 центів або моней-ордер, а сейчас дістанете сю бритву. 10-13

H. Hoffman Co.,
237 E. 12 St., New York.

Єсли маєте слабий зір, терпите на запалене очий і біль голови, або єсьте загрожені слїпотою, удайте ся по пораду до

ОКУЛЇСТА

45—18 **L. FRIEDNER-A O. R. D. O.**
29 Newark Ave., побіч Cooper Pl., Jersey City, N. J.
Відповідно до зору окуляри від $1.00 вгоры
Спеціяльність: Окуляри для шкільних дїтий.
Направляє шкла. Ґарантія запевнена.
Отворено від год. 8 рано до 8 вечер

Проч з бритвами.

Наш порошок усуває сейчас волосє з твари, з бороди і де би не було, без жадного болю, не лишаючи жадних слїдів по собі. Висилаємо пачку того порошку за 1 доляр, пробні дози за 50 цент. Пришлїть 1 дол. через моней ордер або в реджістрованім листї або почтов. марками а ми сейчас вишлемо порошок з поясненєм, як його уживати.

Адреса: **Dr. BELLIN'S CO.,**
55 DELANCY STR., NEW YORK, N. Y.
10—12 Потреба аґентів.



Цїни умірковані.

Б. БРАВЕР

руський фотоґраф
87 AVENUE A., NEW YORK.
поміж 5-ою і 6-ою улицею

Виконує всякі поодинокі і ґрупові фотоґрафії: кредкові і олїйні.
11-14

Одинокий наш лїкар в Ст. Луіс, Мо.

Д-р. БРЕЗАНИ.

Лїчить із всяких недуг мущин, женщин і дїтий.

Офіс під ч.
1625 CASS AVE., ST. LOUIS, MO.
Bell Telephone: Tyler 166 R. 44—17

Години урядові: від 9—10 рано, від 3—4 попол. і від 7—8 вечер. В недїлї лиш від 9—11 рано.

ДАРМО!

Фоноґраф, мужеську або дамську годинку, годинник столовий з музикою, гармонію, машину до писаня, сервіс — єсли хочете дістати цїлком дармо як дарунок, пишіть сейчас по безплатні інформації, залучаючи марку на відповідь.

ENGLISH-ASIATIC TOBACCO CO.,
Dept. A. 26, 115 E. 7th St., New York City.



Dr. WARD

добре знаний спеціяліст

запевнює, що він вилїчить Вас скорше, лїпше і дешевше як який инший спеціяліст. Він лїчить всякі укриті недуги мущин, закажене крови, утрату животности, нервового розстрою, утрати крови, висушенє, запаленє слюзових болон, гемороїди і пропуклину (без ножа), як і слабости міхура і нирок. Не робить ріжницї як довго Ви хорїли або якого рода є Ваша недуга. Не тратьте надії! Прийдїть і побачте ся з ним сейчас. Його методи суть найновійші а лїченє без болю. Через довгі лїта своєї лїкарської практики, він вилїчив тисячі хорих людий, котрих не могли вилїчити другі спеціялїсти. Памятайте, він лїчить, щоб вилїчити.

Не занехайте відвідати його Анатомічний Музей і приглянньтесь там чоловікови здоровому і хорому.
11—

Вступ вільний.

Dr. Ward
417 Sixth Avenue, New York
(між 25 а 26 ул.)
Години: від 9 р. до 8 веч.; недїля: від 10 р. до 2 поп.



Робітня риз церковних
і склад инших церковних річий.

Подаю до відома Всеч. Отцїв і Хв. Комітетів церковних, що я перенесла свою РОБІТНЮ до NEW YORKU, а заразом заосмотрила ю у всякі церковні річи.

Маю на складї чудесні Евангелія, Служебники, Ізборники, Часослови, малі Требники і др. — Чаші, Пушки, Хрести, Лямпи вічні, Хрести процесійні і т. д.

Ризи виробляю від $20.00 почавши.

Стихарі, Ілїтони, Ручнички, Обруси, Хоругви першої кляси, Образи прекрасно ручно мальовані, Фани братські.

Гафтую ручно образи і волоті букви.

Відзнаки для Братств.

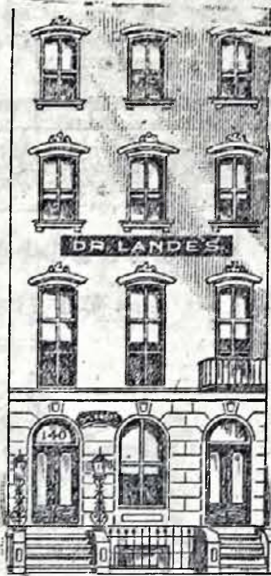
Маю також сьвітло церковне з фабрики в Сиракюз і продаю його по цїні фабричній.

Молитвослови, як: Гостинець, Осанна, Господу помолим ся.

Що до виконаня роботи, прошу удаватись з довірєм, понеже я була занята довші лїта в Ризници Самбірській в Галичинї.

За дотеперішнє довірє і узнанє моєї працї складаю сердечну подяку так Всч. Отцям, як і Хв. Комітетам церковним.

Зофія Ольшанська
155 2nd Ave., New York.



ХОРІ ЛЮДИ!

Чи стратили Ви терпінє, яке мали зпричини Вашої недуги?

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком занимаюсь лїченєм хорих людий. Представте собі, скілько хорих я уже вилїчив, а кілько хорим я украсив житє. Коли Вам житє надоїло через пробуванє так званих лїків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім случаю сейчас зверніть ся до старого опитного спеціялїста, яким є

Dr. LEONARD LANDES,
140 E. 22nd Street, New York, N. Y.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і обяснить Вам недугу. Лїчу уже 20 лїт з найлїпшим результатом всї недуги як безсилє, затроєнє крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг полових і нервових маю більші знані електричні апарати і X-лучі, за помочию котрих переглядаємо Ваші внутрішні орґани. Не кождий доктор має ті апарати, длятого що суть дорогі. Хемічне розслїджуванє мочи. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходїть до звісного лїкаря:

Dr. L. Landes,
140 East 22nd Street, New York, N. Y., betw. 3rd & Lexington Ave.

Приймаєть ся хорих в годинах: від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в недїлї від 10-ої рано до 4-ої пополудни. — Поради даром.

50 цт. ТИЖНЕВО!

Продаємо говорячі машини Victor і грамофони Columbia до всїх частий Злуч. Стейтів на легкі тижневі сплати по 50 цт., або місячно по $2 — по найдеш. цїнах фабричн.



З кождою машиною посилаємо 5-лїтну ґаранцію на письмі. Недавно отрималисьмо ВЕЛИКИЙ ВИБІР НАЙНОВІЙШИХ ПОДВІЙНИХ РЕКОРДІВ по цїні 65 і 75 цнт. штука.

Пишіть по наш ілюстрований Катальоґ. Отворено вечерами і в недїлї.



S. BIRNS 7—
117 Second Ave., cor. 7th St., New York, N. Y.

Найславнїйший руський спеціялїст

Д-р. Б. ГОГЕНБЕРҐ,

знаний всїм і в найширших кругах уважаний тепер за найлїпшого руського і американського лїкаря. Др. ГОГЕНБЕРҐ відбув студії медичні в першорядних унїверситетах і шпиталях в старім краю а довголїтною тут своєю працею здобув собі найбільшу славу і вдяку много тисячів виздоровлених, які одиноко йому лише завдячують своє здоровлє.

Нехай жалує щиро кождий хорий, який не знає ще д-ра Гогенберґа і добре тямить о тім, що здоровлє можна відзискати через лїченє виключно одинокого лише д-ра Гогенберґа.

Др. Гогенберґ лїчить з найлїпшим все успіхом уцтиво, совісно і дешево всякі недуги: голови, горла, легких, чахотку, біль під грудьми, недуги серця, всякі терпіня жолудка, міхура і нирок (почок)

Лїчить недуги жіночі як: неточности, кровотоки, білі уплави, блїдницю, пологові болї.

Всї недуги мущин хочби застарілі: уплив насїня, недостаток мужеської сили, ломанє ніг, костий, болї в крижах, закаженє крови найпевнїйшим середником проф. Ерлїха „606". Посїдає наймоднїйші машини електричні і лїчить ревматизм, недуги нервові і слабість сьв. Валентія.

Довершує найтяжші операції при помочи знаменитого хірурґа з Відня. Хто бажає здоровля і добра, нехай зголосить ся особисто або листовно, залучаючи двоцентову марку на відповідь.

DR. B. HOHENBERG,
608 E. 6th STREET, Телефон: Orchard 3615. **NEW YORK, N. Y.**

Хто не вірить, нехай читає потверджений нотарем лист. C 69

Поважаний Докторе Гогенберґ!

Почуваю ся до милого обовязку подякувати Пану Докторови за так скоре і цїлковите вилїченє. Через два роки зносив я мою недугу і нещастє і на дармо лїчив ся у всяких докторів, які наочно мене оглядали. Др. Гогенберґ лиш на мій листовний опис вилїчив мене скоро і з біди увільнив. Нехай Господь Бог дає здоровлє Докторови Гогенберґови, аби міг ще більше хорим помагати.
11— M. H. Minersville, Pa.

ПОРА Й НАМ УКРАЇНЦЯМ

іти за взором других культурних народів і стати „людьми між людьми". Другі народи захвачують землї та богацтва в свої руки, строять житє і стають господарами в чужій сторонї, — а ми лише чорно працюєм і горюєм та дивимо ся, як другі богатїють нашою кервавицею

УКРАЇНЦЇ! Докажім, що й ми хочемо й потрафимо жити в своїй хатї а не комірниками. Ідїм громадно

НА ФАРМИ!

Якраз заложено в чудовій околицї Стейту North Carolina,

Українську оселю

в якій знамениті условя господарованя і чудові вигляди для нас. — Земля там знаменита і родить все — збіже, огородовини, овочі, кукурузу, бавовну, виноград і пр. Жнива там три і чотири рази до року. Підсонє прездорове; нема майже зими, а в лїтї горячо не знане. Рибні ріки і роскішні лїси. Вода чиста і здорова. Цїна 10-акрової фарми около $500.00 готівкою або на догідні сплати. Фарми сї поручають всякі господарські комісії державні і приватні, як також поселені вже там фармери. Читайте листи друковані в кождім числї ґазети.

По фотоґрафії, книжочку і інформації пишіть до:

North Carolina Trucking Co., 327 E. 14th Str., NEW YORK, N. Y.

Що пише ґазета „Star" про солодкі картофлї з нашої кольонії!

X. Wilmington, N. C. 25. падолиста 1912.

Пан Вм. Ґреґерзон, фармер з Маратону прислав нам на пробу бушель солодких картофель. В коші находилось 16 картофель пересїчної ваги по 3 фунти. Се була справдїшна штука викопати їх з землї Одна картофля була 14 цалїв довга і важила 4 фунти. Картофлї були з ґатунку „Triumph" — смачні і добрі для переховання. Пан Ґреґерзон каже, що видайність картофель з одного акра є великанська. Він має кілька акрів засаджених солодкими картофлями, які якраз викопує для висилки на продаж.

Слухайте панове! Не дайте себе визискувати! Чи знаєте про те, що шифкарти подешевіли? Хто їде до краю, сей нехай не платить більше як 25 дол. за шифкарту! Тілько належить ся! Тілько ми беремо! Експресові пароходи! Пишіть тілько до нас! Довідаєте ся правду!!!

25 ДОЛЯРІВ ШИФКАРТА ДО КРАЮ.

Осібні каюти! Домовий харч! Даємо нічліґ! Відставляємо пакунки! Виробляємо вільний переїзд через границю! Шукаємо за костумерами аби їх вдоволити а не визискувати! Переконайте ся! Шлїть завдатку 3.00 дол. до повисшої цїни або пишіть по інформації.

$26 дол. ШИФКАРТА З КРАЮ ДО АМЕРИКИ $26 дол.

AMERICA EUROPE CO., 16 Greenwich St., New York City. Число телефону 4548 Rector.

А хто хоче тілько за кілька долярів поїхати до краю на найлїпших шифах той нехай зараз напише на адрес: FELDMAN Labor Agency, 16 Greenwich Str., New York.

Проч зі смутком!

Веселу забаву буде мати той, хто спровадить собі наш красний ҐРАМОФОН

Даємо на виплату по 10 цнт денно



Єсли зобовяжете ся платити 10 цнт. денно, то пішлемо Вам на кредит дуже гарний **ҐРАМОФОН ПЛИТОВИЙ** враз з 16 рекордами (32 кусники) всіляких пісень, вальців, польок, мазурів, маршів і т. д., які собі самі виберете. Доброту наших ґрамофонів ґарантуємо кождому на письмі. **МАЄМО НОВІ СПЕЦІЯЛЬНІ РЕКОРДИ РУСЬКІ**, як також **КОЛЯДИ І МУЗИКИ НА РІЗДВО.** Пишіть сейчас по катальоґи і інформації, залучаючи марки (стемпси) на пересилку до:

LIBERTY COMMERCIAL CO., 343 E. 9 Str., New York, N. Y.

ПОДЯКА ДЛЯ LIBERTY COMMERCIAL CO. 3—

Поважані Панове!

Ґрамофон враз з рекордами я отримав і дуже мені подобав ся. Жичу Вам з цілого серця, абисьте як найбільше тих ґрамофонів продали, бо то суть найліпші і найгарнійші, які я видів. Щиро жичливий костумер

J. KWOLEK, 99-8 St., Pittsburgh, Pa.

ЖІНКИ! Учіть ся акушерії в нашій школї або у себе в дома Наука в російській або польській мові. Станьте ся независимими. Наука тревае 3 місяці; по її скінченю видаємо диплЬом. Лічимо всілякі хороби женщин і дітий. Адресувати:

Dr. C. DEUTSCH. School of Midwifery,
229 E. 14th Street, New York, N. Y.

Продаємо НАЙЛІПШУ ЗЕМЛЮ

в стейті Florida, Palm Beach County. Земля урожайна а клімат там здоровий. Пишіть до нас, а ми уділимо Вам радо всяких інфомацій: **GEO. SHULTZ, 123 W. ERIE STREET, CHICAGO, ILL.** 5—17

ІВАН НЕМЕТ

457 Washington St., New York, N. Y.

б. заступник ц. і к. конзуля

Нумер телефону 3391-2 Franklin

Мої бюра в Ню Йорку:
457 Washington St.
395 Broadway
1597 Second Ave.

150 Second St.
PASSAIC, N. J.

Dorotea utca 6
BUDAPEST (Угри).

Висилаю гроші телеґрафічно і почтово.
Продаю карти корабельні до краю і з краю.
Полагоджую справи нотаріяльні.
Продаю фарми.

Моя фірма одинока з найстарших знана від десятків літ яко чесна і точна в виконуваню поручень, дає нагоду кождому переконати ся, що варта довіря.

Хай за мене говорять сотки тисяч костумерів усіх Славянських націй, яких рік-річно обслугую.

5—

Знаменитий тютюн до куреня

"BULL" DURHAM

Скрутите сорок циґареток з 5-центового мішочка.

Найбільше уживаний тютюн міліонами робітників і сотками богачів. Він вдоволяє кождого, як ніодин другий тютюн.

Звичайні готові циґаретки коштують 5 центів.

Десять ліпших циґареток коштує 10 центів.

Десять дорогих циґареток коштує 25 центів, а з 5-центового мішочка „Бул Дургем" скрутите 40 найліпших циґареток. — Пачка паперців даром.

Blackwell's Durham Tobacco Co.
STOCK OWNED BY THE AMERICAN TOBACCO COMPANY

„ЗА СЕСТРОЮ",
дуже красна повість з козацьких часів. Дістанете в „Свободі" за 40 центів. —

Петро Ярема

5 **РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК**



випозичає коричі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., NEW YORK, N. Y.
Телефон: **Orchard 2568.**

РУСИНИ ПІТСБУРГА!

Чи Ви знаєте

ЩО ГРОШІ ТО СИЛА?

Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім Банку на розі вулиць

Carson і 14-ої.

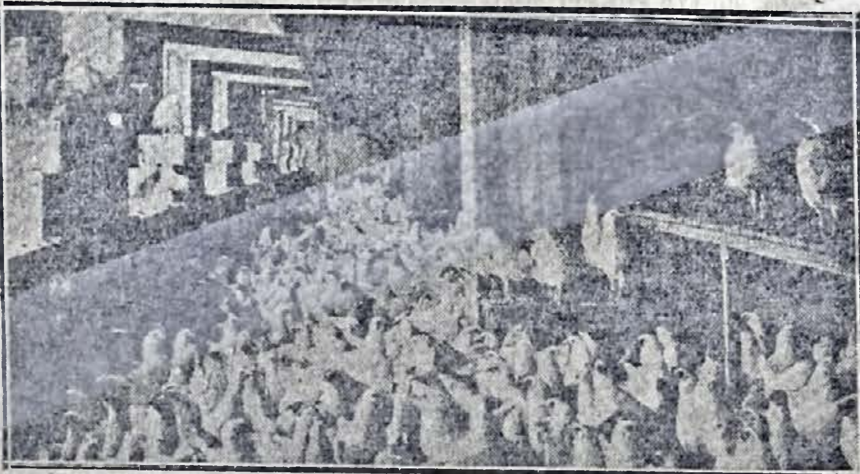
Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цілковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші церковні, братські, сирітські і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.

Продаємо **КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ** на найліпші лінії, а **ГРОШІ** до краю висилаємо по почтовім курсі.

GERMAN SAVINGS & DEPOSIT BANK
COR. 14th & CARSON STS., 4—
South Side Pittsburg, Pa.

И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, кас.,
Ол. Вучак, уряд. банк.





Фарма з курми, що доставляє яйці на торги до великих міст.

Позір! ЄЩЕ ЩОСЬ НОВОГО! Позір!

РОДИМЦІ! Тут подаємо понизше дещо нового про першу руську кольонізацію в West Milville, New Jersey. Се єсть справді правдива руська кольонізація, бо велике число руських родин позакуповували землю. Компанія навіть поназивала кілька стрітів по руськи. Фамілії, котрі у нас позакуповували, зачинають ся по троха спроваджувати до Мілвіл, бо задумують з весною управляти свою землю.

РОДИМЦІ: Чи не добре мати о чверть години ходу від міста Мілвіл і від фабрик свій кавалок землї і свою хату і мешкати межи своїми, чути ся якби в родиннім краю. Не один о тім думав, що се було би добре, але чи воно так єсть, як ся Компанія в своїх оголошенях писала і пише.

РОДИМЦІ! Що ми писали і пишемо, то нич більше, як лише щира правда. Титул власности маємо добрий. Хто купує за готівку, дістає без жадних перешкод і без жадних довгів чистий **Guarantee Deed,** т. зв. по нашому „Інтабуляція". Хто знов купує на виплату, дістає контракт. При робленю контракту купуючий вимавляє собі, в який спосіб він може сплачувати: місячно, квартально, пів-річно або річно. Єсли хоче виплачувати місячно, то контракт робить ся з таким застереженем: Купуючий не мусить до двох місяців навіть повідомляти, чому не прислав (не приніс) своєї рати; єсли би не міг і по двох місяцях, то мусить повідомити Компанію і подати причину. В той час Компанія дає пільгу і чекає далї. Хто закупить і вложить задатку на 5 акрів 100 долярів, а вразї його смерти, то хотьби він ані одної рати не заплатив, то його спадкоємцї без жадної доплати дістають чистий **Guarantee Deed.** — Зі сторони полуднево-східної наших ґрунтів нема навіть цілих 6 миль до великого міста **Bridgeton, N. J.** Bridgeton єсть містом повітовим, Cumberland County, і єсть **осмим** портовим містом в Злучених Державах. Має 54 фабрик ріжних виробів, котрі тут подаємо: 3 Glass Manufacturing Plants; 2 Gasoline Engine Works; 5 Machine Shops; Electric Light and Power Plant; 3 Shirt and Shirtwaist Factories; 3 Iron Foundries; 2 Artificial Ice Plants; 3 Candy Factories; 2 Flour Mills; Illuminating Gas Plant; Wrapper Factory; 7 Fruit & Vegetable Packers; Dye and Bleaching Plant; Hosiery Mill; Plant for Condensing Milk; Lithographing Plant; Silk Dress Factory; Ship Yard; Mould Making Plant; Plant for the manufacture of Dies and Presses of every size; Turkish Towels and Bath Robing; Carriages and Wagons; Printing Presses; Steel Castings; Baskets; Tin Cans; Brick; Gloves. — Спис фабрик міста Мілвіл подамо пізнійше. — Інтересовані приїжджайте, доки маєте добру нагоду, осудїть самі, чи не добре мати кавалок землї при великих містах та так численних фабриках і при щогодинній комунікації. — Перед приїздом просимо нас повідомити на понизшу адресу. Пишіть по руськи, бо в нашім бюрі занимають уряди Русини.

THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
1— **441 DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Streets, PHILADELPHIA, PA.**

СИН ВАКОНДИ.

(Індіянська казка).

Було се тоді, коли Оттоіндіяни перебігали ще мисливські левади в тіни гір Великого Духа. Порадником і помічником їх був підчас війни й мира хоробрий і мудрий начальник, що звав ся Вазабаджінґа, то є „Малий Чорний Медвідь". Був він сильнїйший від медведя, скорійший у бігу від оленя, а струнклійший від пантери. Перед його шатром стояли завсїгди найкращі коні з цілого краю, які відобрав племенам Омаґів, Пунків, Сію тай другим.

Одної зьвіздистої ночи вдер ся він до табору Індіян з над Місурі і стягнув з них много скальпів. Він також без острашу добив ся до віґваму (шатра) одного Арока і привів собі звідтам найлїпшу скваву (жінку).

Ніхто не мав такого вправного ока, коли ходило розпізнати слїд чоловіка чи звірини. Він умів показати докладно, де пересовгнула ся кущами гадина. Звинно, як вивірка видрапував ся він на найвисше дерево, звідки розглядав дуже уважно табор ворожих племен.

Голодувати міг довше як черепаха або й медвідь із ледових країн півночи, а йти так довго, як довго летїти в силї найкріпший орел. І не було йому пари в мудрости і силї.

Мав девять жінок, а всї були такі красні, як дорога Великого Духа. Хоч і проживали вони в одному віґвамі тай заїдали з одної миски, то все таки жили завсе у найбільшому задоволлю і згоді.

Вазабаджінґа мав десять синів, а всї вони були вже такі сильні, що кождий з них спроміг напняти батьківський лук і махати його мачуґою.

Доньку мав тільки одну, затеж була вона найкрасшою дівчиною в цілому краю. Очи в неї були такі лагідні, як у голубки, зуби осліпляюче білі, а волос був незвичайно чорний і довгий.

Її товаришки не завидували їй сеї красоти, противно, кожда з них намагала ся з радістю приносити їй в подарунку що найкрасші приозди.

Звала ся вона Мекая чи там Соняшна Квітка.

І стало ся одного вечера в місяцю збіжа, що до села Оттоіндіянів прибув на білому верхівцеви якийсь молодець. Великий був і струнекий, волосе в нього не було таке чорне, як в Індіян, за теж таке ніжне як піря на груди колібра. Він їхав дуже помалу і задержав ся щойно перед хатою Вазабаджінґа. зісїчгив з коня і пустив його пасти ся.

Увійшов до віґваму начальника.

Сей лежав спокійно на своїй постелї з буйволових шкір і запитав його, хто він такий і звідкіля.

„Я син Ваконди і приходжу з помешканя мойого отця з високих гір заходу сонця".

„А забив єси буйволів богато по дорозї?"

„Нї одного!"

„В такім разї мусиш бути дуже голоден?"

„Син Вакодни дістає поживу з неба, бо звіряче мясо на землї за тверде і за шорстке для нього. Споживає він тільки мясо з духових буйволів, з духових риб і з таких же птахів, яке Маніти (духи) припікають на блискавицях і йому присилають. Одним його напоєм сьвіжий дощик, що паде з хмари."

„Не персказав твій отець нічого „Малому Чорному Медведеви?"

„Чомуж би й ні? Показав менї з високих гір заходу гарну дочку начальника Оттоіндіянів. приказав менї сюди удати ся і старати ся о неї. Та мусить вона опустити отця й матір і всіх знакомих тай посїшити за мною в країну вічного сонця і лагідних вітрів. Там побачиш ся з нею по многих лїтах, коли твої коліна дрожати муть, а зіниці стратять блеск і там будеш утїшати ся її дітьми."

„Але якже менї знати, що Вакона тєє переказав менї?"

„Завтра, скоро сонце встане зі сну, покажу тобі мойого отця в безхмарному небі! Нараз покриє небо непроглядна темнота і загремить грім так гучно, що всї Індіяни впадуть зі страху на землю. Се буде голос Вакони."

„Колиж повстануть знову на ноги, випогодить ся блакит на ново, лиш час до часу будуть ясніти блискавиці, що є очима мойого вітця. По тих знаках пізнаєш у менї сина Вакони".

„Як що воно і справдї так стане ся, як повідаєш, тоді радісно повитаю в тобі мойого зятя."

Вскорі стало звісно, що син Вакони прибув, аби взяти собі за жінку гарну Соняшну Квітку й сеї ночи не спав у селї ніхто.

На другий день зібрали ся Індіяни перед хатою начальника і вижидали з острахом і трепетом обіцяної події.

Молодець додержав слова.

Коли зійшло сонце, не видно було навіть ні хмариночки, та вже за хвилю стало небо таке чорне, як найтемнїйші ночи, земля задрожала від рохкоту громів, яких не попередила нї раз блискавка.

Небавом одначе небо випогодило ся цілковито, а блискавиці прорізували воздух в усяких напрямах і розбивали найгрубші пні дерев і найбільші скелї. Відтак Великий Дух примкнув свої зіниці і було знову тихо.

Індіяни впали перед чужинцем на коліна і признали його сином Вакони.

Вазабаджінґа рік: „Він показав ся гідним моєї доньки!"

Відтак поспішив до віґваму і привів її. Син Вакони обняв її і заявив, що зза її красоти і любости покинув небесні оболоня своєї вітчини і прибув до неї до зимного й непривітного краю Індіян. Вона плакала але й усьміхала ся при тім, як тєє сонїчко, що ранком весняним продирає ся крізь мрачний покров неба.

Відтак відбуло ся весїлє, були танці, сьпіви і веселий пир. нарешті Індіяни відпровадили молоду пару аж до краю поблизького ліса.

Начальник сказав на прощанє:

„Віддаю тобі те, що менї в сьвіті наймилїйше, мою дочку. Будь для неї все добрим. Нехай вона не волочить у тебе великих тягарів, нехай не ходить у ліс по дрова!"

„Не знаємо таких робіт у щасливих долинах моєї рідні", відповів усьміхаючи ся син Вакони. „Сонце у нас так гріє, що не треба й огнища, а моє племя анї не полює на буйволів, анї теж не меле кукурузи".

Відтак поставив свою молоду жінку поза себе на коня і відїхав.

Може зо три місяці пізнїйше, в часї жнива, коли гай став скидати свою зелену шату, а вітер повівав непривітно. зібрали ся Індіяни на сьвято до віґваму свойого начальника.

Стояла чудова ніч. вітерець затих. Як тільки почали заїдати ласощі з ліса і з ріки, зрушила ся нечайно під ними земля і дало ся чути гудїнє подібне до грому. Хотїли чим скорше вийти з віґваму, але кидало ними раз в раз з одного кута в другий і не могли знайти виходу.

Коли землетрус перестав, побачили зі страхом переміну довкола себе: річки вкриті були величезними скелями, дерева повиривані з корінєм, сьпіви птиць затихли.

Вони покликали своїх лікарів-чародіїв і спитали о причину сього забуреня.

„Мистець житя озлив ся, але не знає нам причина його гніву. Та незабаром прийде хтось і дасть нам докладнїйшу звістку".

Минули три днї, та не являв ся ніхто. Аж ось четвертого ранку побачив начальник перед дверми віґваму свою улюблену доню. Стояла і плакала.

Змінила ся дуже. Око згасло, лиця запали ся, волосе звисало в дикому неладї на рамена. Не була се вже Соняшна Квітка племени. Ноги її дрїжали, говорила ледви чутним голосом.

„Звідкіля ти прийшла сюди, доню?" запитав Вазабаджінґа.

„З долини із сеї сторони гір".

„Де твій муж?"

„Не жиє".

Вазабаджінґа закрив очи долонями. Відтак запитав о причину смерти.

„Заки ми добили ся до рідних верхів Вакони, наблизив ся до нас чоловік з білим лицем на малім чорнім коні і хотів продати покривала, перли і огняну воду. Мій муж відправив його з нічим, докоряючи лише словом за те, що так собі зле поступає, бо приводить бідних Індіян до нещастя.

„Я лїпший чоловік, як син Вакони", відповів білий гордо, „бо я почитаю єдино правдивого Бога й не мешкаю разом із медведями і вовками".

Мій муж засьміяв ся на ті слова, та білолиций хопив за ратище і за хвильку лежав син Вакони на землї мертвий".

Вазабаджінґа не в силї був укрити свій біль і розводив жалї так голосно, що надбігли всї чоловіки й жінки з цілого села.

Жінки рвали собі з жалю волоє і розрізували острим камінем рамена, сьпіваючи при тім зворушливі пісні жалоби.

Сьпівали про любов і щастє молодої пари, про суворість білолицього і про гнїв Вакони, що мстив ся страшним землетрусом на людях.

Великий Дух не лишив Соняшної Квітки на землї, лише покликав до свойого сина в країну душ.

Але вона повертає часто і видко її в тіни дерев, які любила бувало садити.

А коли цьвіти цвитуть, вона збирає місячними ніченьками що найкрасші, вяже їх у ріжнокрасу китицю і подає свойому мужеви.

А син Вакони не вернув на землю ніколи.

Переповів *С. Яричевський.*

Іван Франко.

ПРИТЧА ПРО ПІСТ.

Раз цар один на ловах заблудив ся
Посеред гір і не було нікого
При нїм, щоб з ним хоч словом обмінив [ся.

І зголоднїв. А мав з собою много
Їди, та страва в рот йому не йшла,
Бо він обідать звик серед шумного

Кружка жінок і слуг. Та ось з села
Далекого пастух іде до стада,
І стежка повз царя його вела.

І цар зрадів. „А ось менї розрада!"
І крикнув пастуху: „Здоров був, брате,
Будь тут менї як вся дворян громада!

„Ходи, сїдай зо мною враз снїдати,
Бо не привик я їсти сам один."
„Здоров був, царю!" став пастух казати.

„Не може твій покірний селянин
Снїдать з тобою. Се йому не слїд."
„Не може? — скрикнув цар. „З яких
[причин?"

„Бо запросив мене на свій обід
Ще старший цар від тебе, цар безоднї,
Цар неба і землї, цар на весь сьвіт.

„Я, царю любий, піст держу сьогоднї."
„Га, добре дїло!" мовив цар. „Та знай:
Я цар, оба ми втомлені, голоднї...

„Для мене, братїку, свій піст зломай!
Снїдай зо мною, завтра пость всю днину".
„Я радо, царю, се зроблю, лиш дай

„Менї поруку певну, незрушиму,
Що доживу до завтрішнього дня
І проживу всю днину ту і встигну

Сповнити те, що Богу винен я."
Зворушили царя слова ті пастухові.
Він мовив: „Справдї, не менї рівня

„Той цар і з ним я не стою у змові.
Тобі поруки я не можу дать!
Іди й йому ти вірно встій ся в слові!"

Пастух пішов, а цар сїв сам снїдать.

„С В О Б О Д А"
ілюстрована полїтична, нросьвітна і господарська часопись; популярний орґан національно-демократичного сторонництва. Виходить що тижня в четвер рано. Передплата: річно 4 К., піврічно 2 К. Адреса Редакції й Адміністрації: Львів, Ринок, ч. 10. (Галичина, Австрія).



Головний Уряд „Р. Н. Союза".

Духовний Отець:
о. Дмитро Хомяк, Simpson, Pa.

Предсїдатель:
Дмитро Капітула, McAdoo, Pa.

Місто-предсїдателька:
Марія Білик, Chicago, Ill.

Місто-предсїдатель:
Василь Сувак, Whiting, Ind.

Секретар рекордовий:
Михайло Угорчак, Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловський, Box 76, Jersey City, N. J.

Касієр:
Алексій Шаршонь, 524 Pine and Franklin Sts., Shamokin, Pa.

Контрольна Комісія:
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Стефан Милянович, Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко, Ramey, Pa.

Радні:
Іван Ґлова, Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак, Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів, Jersey City, N. J.
Петро Мотало, Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович, Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак, McKees Rocks, Pa.

Редактор „Свободи":
Осип Стеткевич, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Завідатель „Свободи":
Андрій Савка, 83 Grand Str., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

Просьвітна Комісія.

Др. В. Сіменович, 1956 Armitage Ave., Chicago, Ill. — предсїдатель.
А. Горбаль, 135 Main Str., Derby, Conn. — касієр.
Е. Струтинська, 714 Bickerdike Str., Chicago, Ill. — секр.
о. В. Балог, Whiting, Ind.
Д. Андрейко, New Britain, Conn.
Др. І. Копистянський, Shamokin, Pa.
Ю. Павчак, Brooklyn, N. Y.

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ МАРЕЦЬ 1913.

Член на цїле посмертне платить $1.00, а на половину посмертного $0.61

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

СКРЕНТОН, ПА. Бр. сьв. Володимира, від. 162, повідомляє своїх членів, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 23-го марця с. р. точно о 2-ій годині пополудни. На сей мітінґ обовязком кождого члена явитись і вирівнати свої залеглости, бо в противнім разї стратять права в Р. Н. Союзї і в Брацтві. Взиваю усїх братів нашого Брацтва, котрих дїти не належать до Р. М. Союза, щоби були ласкаві явитись на сей мітінґ і записати свої дїти до Брацтва Р. М. Союза. — С. Чолїй, секр. і опікун Бр. Р. М. Союза.

ЧЕСТЕР, ПА. Бр. Сошествія сьв. Духа, від. 237, повідомляє всїх своїх місцевих членів, що дня 23-го марця с. р. відбуде ся квартальний мітінґ, в церковній гали, о 2-ій годинї пополудни. Всї члени мають явити ся, бо инакше заплатять 50 цнт. кари, а урядник $1.00. Кождий довгуючий член має сплатити свою належитість до Тов. і до Р. Н. Союза. — П. Пазюк, предс.; Ю. Мельник, кас.; В. Лехуш, секр.

АКРОН, ОГАЙО. Подає ся до відома всїм членам Бр. Сошествія сьв. Духа, від. 295, що дня 9-го марта 1913 р. відбув ся річний мітінґ, на котрім вибрано слїдуючий уряд: О. Перуцький, предс.; Я. Кульчицький, заст. предс.; А. Перуцький, кас.; А. Буковський, заст. кас.; Р. Гайовий, секр.; Й. Борсук, заст. секр.; К. Ґавеляк, контр.; М. Грабовський і А. Флєрчак, дозорцї хорих; Г. Мороховський, дверник.

ОБУРН, Н. Й. Тов. Зап. Сїч, від. 283, подає до відомости всім своїм членам, що квартальний мітінґ відбуде ся дня 23-го марця с. р. На тім мітінґу мають явити ся всї члени Тов-а, бо инакше будуть карані після статута. Контрольна комісія здасть рахунок за минувших три місяцї. Нових членів буде принимати ся без вступного до Тов. а до Р. Н. Союза після статута. — І. Ворожбит, секр.

ГОЛДЕН, В. ВА. Бр. сьв. О. Николая, від. 298, подає до відома своїм членам, що позістав той сам уряд, що був вибраний з новим роком, т. є. Ф. Канчуґа, предс.; І. Котелець, кас.; І. Кушнір, секр.; Д. Питрошко, дверник.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. сьв. Георгія, від. 216, подає до загальної відомости усїм чесним Русинам-Українцям, що буде принимати ся нових членів до Братства в місяцю цьвітню і маю за пів вступного, а до Р. Н. Союза після статута. Рочестерцї, користайте з сеї нагоди! Мітінґи відбувають ся кождої другої недїлї по першім. — П. Макогон, секр.

Ч. 547. У Львові, дня 28 лютого 1913.

ДО ХВАЛЬНОЇ РЕДАКЦІЇ „СВОБОДИ" в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Краєвий Шкільний Союз „Рідна Школа" у Львові стверджує отсим одержанє 700 К. (сімсот Кор. с. є. сто сорок три дол. і 50 цент.) зібрані через Хв. Редакцію за час від 25-го грудня 1912 до 31. січня 1913 і прислані до „Дністра" на кн. 6800, з призначенєм на цїли „Рідної Школи".

Кр. Шк. Союз дякує сердечно Хв. Редакції а також всім Вп. Жертводавцям, що своїми жертвами помагають своїм братам в старім краю до здобутя просьвіти а тим самим і лїпшої долї в будуччинї для грядущих поколїнь. Не пораз перший приходить ся нам стверджувати жертволюбивість і щирість наших братів з за океану до рідного краю.

Честь Їм за те і слава!

Поручаючи і на дальше ідею „Рідної Школи" ласкавим зглядам, пишемо ся

З поважанєм

Краєвий Шкільний Союз у Львові.

Ів. Кивелюк, Ів. Джеджора, Л. Сальо.

ОБРАЗ СМЕРТИ.

Відомий французький доктор і фільозоф Рабелє висловив ся, що „житє без здоровля не є житєм; є се тільки стан слабости і терпінь — образ смерти". Часто стрічаємо людий блїдих або пожовклих, ослаблених, нездібних до працї, умираючих в наших очах — є вони результатом власного недбальства що до належитого окруження опікою свого здоровля. Ми повинні усунути всяку слабість так швидко, як лише її запримітимо. Усе те бере свій початок з жолудка і длятого Трінера Американский Еліксір Гіркого Вина повинен бути сейчас ужитий. Він ділає скоро: огріє жолудок і кишки і дасть їм нову силу. Він вичистить орґанізм, поможе в травленю покармів, у витвореню чистої крови, тої підстави здоровля. По всїх друґсторах.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
Chicago, Ill.

ПОШУКУВАНЯ.

ЮРКО ПУГАЧ-ГРИНІВСЬКИЙ (КОНСТАНТИН ВРУБЛІВСЬКИЙ), що в роцї 1908, 1909 і 1910 перебував у Львові і з відтам виїхав до Америки, зволить конечно подати свою адресу А. Захарчукови в Стрию, Кр. Союз молочарський.

ВАСИЛЬ ЗОРИЛО, пошукує свого стриечного брата на імя **ГАВРИЛО ЗОРИЛО**, з села Волчого, повіту Турчанського. Хтоби о нїм знав, або він сам нехай зголосить ся на слїдуючу адресу: Wasyl Zorylo, Box 147, Huntingdon, Pa.

ПОШУКУЮ свого брата Михайла Допівку, котрий виїхав зі старого краю до Америки, з повіта Лїско, села Рівна. Хтоби о нїм знав, нехай зараз мене повідомить, або він сам, най ся зголосить на адресу: Василь Дупівка, 1206 Wigbor St & Ganson Ave., Kittanning, Pa.

БОРКА НАЛЄПА пошукує у важній справі свого брата Івана Козар, родом з Галичини, повіт Дубно. Хтоби о нїм знав або він сам, нехай напише на адресу: And. Nalepa, Box 7, Kittanning, Pa.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з добрим теноровим голосом, самотний, здібний до всїх обовязків парохіяльних, прийме посаду від 1-го цьвітня. Адреса в Редакції „Свободи".

ГР. КАТ. ЦЕРКОВ Непор. Зач. Пр. Д. М. в Барнесборо, Па. пошукує іспитованого дякоучителя, котрий би знав учити добре дїти, провадити хор, уряджувати представленя, знав також і угро-руський напів; мусить бути чоловік тверезий. Платня після умови і доходи. Голосити ся на адресу: Rev. John Dorozynsky, Barnesboro, Pa., Cambria Co. P. O. Box 255.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ пошукує місця. Має всї здібности на провадженє дяківства і школи при парохії. Інтересовані зволять писати на адресу: Іван Тилявський, c/o Ruthenian Book Store, 439 N. 6th Ave. Scranton, Pa.

ДЯКОУЧИТЕЛЬ з добрим теноровим голосом, знаючий ґрунтовно нотний сьпів, знайде сейчас приміщенє. Платня 35 дол. місячно і доходи, яка в міру заслуг буде підвисшена і до 50 дол. Від кандидата вимагаєсь провадженя руської школи, уряджуваня представлень і провадженя хорального сьпіву. Голосить на адресу: Rev. V S. Hryvnak, 113 Third Ave, Butler, Pa.

ІСПИТОВАНИЙ ДЯКО-УЧИТЕЛЬ, може учити і провадити хор, вести школу дітей і уладжувати театральні представленя. Голос має добрий. Прийме посаду дяка від 1-го цьвітня 1913 р. — Адреса: Diako-Uczytel, Box 44, Jersey City, N. J.

ПРИЄДНУЙТЕ НОВИХ ЧЛЕНІВ ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!